

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΘΕΜΑΤΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

1. Σύσταση Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής και στόχοι

Το έτος 2016 συστάθηκε, με το Π.Δ. 123/4.11.2016, το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής, στο οποίο μεταφέρθηκαν, μεταξύ άλλων, οι αρμοδιότητες της Γενικής Γραμματείας Μεταναστευτικής Πολιτικής του πρώην Υπουργείου Εσωτερικών (άρθρο 25 του ν. 4375/2016). Σύμφωνα με το Π.Δ. 122/2017 «Οργανισμός Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής», αποστολή του Υπουργείου είναι ο σχεδιασμός και η εφαρμογή της εθνικής πολιτικής για την μετανάστευση, τόσο σχετικά με την νόμιμη είσοδο, διαμονή και κοινωνική ένταξη των πολιτών τρίτων χωρών στην ελληνική επικράτεια, όσο και σχετικά με την ταυτοποίηση και υποδοχή πολιτών τρίτων χωρών που εισέρχονται στην χώρα χωρίς τις νόμιμες διατυπώσεις, ο σχεδιασμός και η υλοποίηση της εθνικής πολιτικής για τη χορήγηση ασύλου ή άλλων μορφών διεθνούς προστασίας και η παροχή προστασίας των αιτούντων και τερινών ατόμων που διαπιστιώνενται χρήζουν διεθνούς προστασίας, δηλαδή αναγνωρισμένων προσώπων, δικαιούχων επικουρικής προστασίας και δικαιούχων ανθρωπιστικού καθεστώτος.

Σύμφωνα με το Π.Δ. 122/2017 το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής έχει επίσης την αρμοδιότητα εφαρμογής της ενωσιακής και διεθνούς νομοθεσίας και των διεθνών συμβάσεων σχετικά με τα θέματα μετανάστευσης, παροχής διεθνούς προστασίας και υποδοχής αιτούντων διεθνούς προστασίας, και την ευθύνη συντονισμού δλαν των συναρμοδίων υπηρεσιών της χώρας σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο για την ταχεία και ομοιόμορφη εφαρμογή της. Διατηρεί για το σκολό αυτό διαρκή επικοινωνία με τις αρμόδιες αρχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) και τις διεθνείς οργανισμούς και μετέχει με όργανά των στην διαμόρφωση της κοινής ενωσιακής πολιτικής για θέματα αρμοδιότητάς του σε συνεργασία με το Υπουργείο Εξωτερικών και την Μόνιμη Ελληνική Αντιπροσωπεία. Παράλληλα, δημιουργήθηκε η ιστοσελίδα του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής.¹

Υπογραμμίζεται, ότι βασική γενική αρχή της εθνικής μεταναστευτικής πολιτικής αποτελεί η ορθολογική διαχείριση των νομίμων μεταναστευτικών ροών στο πλαίσιο πάντοτε του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων των αλλοδαπών, χωρίς διακρίσεις για λόγους φυλετικής ή εθνικής καταγωγής, με ιδιαίτερη έμφαση στα δικαιώματα των παιδιών και των ομάδων που χρήζουν προστασίας.

2. Εθνικό νομοθετικό πλαίσιο για τη νόμιμη μετανάστευση και πρόσφατες νομοθετικές εξελίξεις

Οσον αφορά τον τομέα της νόμιμης μετανάστευσης, το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο, διαμορφώνεται από τον Κώδικα Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης, ν. 4251/2014 (εσεξής Κώδικας) και το ενωσιακό κεκτημένο για την νόμιμη μετανάστευση. Ο Κώδικας θεσπίζει ένα

¹<http://www.mnpa.gov.gr>, 2017

πλήρες νομοθετικό μετανιστευτικό πλαίσιο με σαφή προσανατολισμό στο πεδίο της νόμιμης μετανάστευσης αλλοδαπών από τρίτες χώρες προς την Ελλάδα.

Στο άρθρο 7 του Κώδικα ορίζονται οι κινητηρίες αδειών διαμονής, καθώς και οι τύποι αδειών που περιλαμβάνονται σε αυτές. Πιο συγκεκριμένα καθιερώνεται: α) άδεια διαμονής για εργασία και επαγγελματικός λόγους (περιλαμβάνει τους τόπους: Α1. Εργαζόμενοι με εξαρτημένη εργασία – παροχή υπηρεσιών ή έργου, Α2. Εργαζόμενοι ειδικού σκοπού, Α3. Επενδυτική δραστηριότητα, Α4. Απασχόληση υψηλής ειδικευτής «Μπλε κάρτα»), β) προσωρινή διαμονή (Β1. Εποχική εργασία, Β2. Αλιεργάτες, Β3. Μέλη καλλιτεχνικών συγκροτημάτων, Β4. Πολίτες τρίτων χωρών που μετακινούνται από επιχειρηση εγκατεστημένη σε κράτος - μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, με σκοπό την παροχή υπηρεσίας, Β5. Πολίτες τρίτων χωρών που μετακινούνται από επιχειρηση εγκατεστημένη σε τρίτη χώρα με σκοπό την παροχή υπηρεσίας, Β6. Αρχηγοί οργανωμένων ομάδων τιμρισμού, Β7. Πολίτες τρίτων χωρών φοιτητές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που συμμετέχουν σε προγράμματα πρακτικής απασχόλησης, γ) άδεια διαμονής για ανθρωποτικούς, εξαιρετικούς ή άλλους λόγους (Γ1. Ανθρωπιστικοί λόγοι, Γ2. Εξαιρετικοί λόγοι, Γ3. Δημόσιο συμφέρον, Γ4. Άλλοι λόγοι), δ) Άδεια διαμονής για σπουδές, εθελοντική εργασία, έρευνα και επαγγελματική κατάρτιση (Δ1. Σπουδές, Δ2. Εθελοντική εργασία, Δ3. Έρευνα, Δ4. Επαγγελματική κατάρτιση), ε) άδεια διαμονής για θύματα εμπορίας ανθρώπων και παράνομης διακίνησης μεταναστών, στ) άδεια διαμονής για οικογενειακή επικοινωνία (ΣΤ1. Μέλη οικογένειας πολίτη τρίτης χώρας, ΣΤ2. Μέλη οικογένειας Έλληνα ή ομογενούς, ΣΤ3. Αυτοτελής άδεια διαμονής μέλους οικογένειας πολίτη τρίτης χώρας ή ομογενούς, ΣΤ4. Προσωποπαγές δικαίωμα διαμονής μελών οικογένειας Έλληνα), Ζ) άδεια διαμονής μακράς διάρκειας (Ζ1. Άδεια διαμονής επί μακρόν διαμένοντος, Ζ2. Άδεια διαμονής δεύτερης γενιάς, Ζ3. Άδεια δεκαστούς διάρκειας).

Με το άρθρο 12 του Κώδικα εφαρμόζεται η διαδικασία μετάκλησης για την εισδοχή αλλοδαπού εργατικού προσωπικού, το οποίο συνίσταται στον έλεγχο της αγοράς εργασίας, στον προσδιορισμό των αναγκών της αγοράς εργασίας και στον καθορισμό του όγκου εισδοχής μεταναστών για εργασία. Πρόκειται για μία διαδικασία στην οποία εμπλέκονται, πέριν της κεντρικής Λιοτίκησης, οι εργοδοτικοί φορείς και οι κοινωνικοί εταίροι μέσω της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής. Μέλιστα με τον Κώδικα υιοθετήθηκε ένα νέο συνεκτικό και ευέλικτο σύστημα μετακλήσεων, το οποίο σχεδιάζεται σε κεντρικό επίπεδο και επιτρέπει στις ιμρόδιες εθνικές αρχές να ελέγχουν αποτελεσματικότερα και συνολικότερα την αγορά εργασίας, σε συνάρτηση με τις σημερινές συνθήκες και τις πραγματικές ανάγκες επιμέρους κλάδων, αλλά και ευρύτερα της εθνικής οικονομίας, ώστε ανάλογα να διαμορφώνεται η ροή εισδόου νεον μετακαλούμενων εργαζομένων. Ήταν τον σκοπό αυτό εκδίδεται Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΚΥΑ) που καθορίζει τον ανώτατο αριθμό θέσεων πολιτών τρίτων χωρών για εξαρτημένη εργασία, εποχική εργασία και για αλιεργάτες ανά Περιφέρεια και ειδικότητα απασχόλησης, ενώ προβλέπεται και προσαύξηση του ανώτατου αριθμού θέσεων έως 10%, ώστε να καλύπτονται απρόβλεπτες και έκτικτες ανάγκες. Της έκδοσης της εν λόγω Κοινής Υπουργικής Απόφασης προηγείται διαβούλευση στο πλαίσιο της οποίας ζητείται η γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, του ΟΑΕΔ και των Ηεριφερειών της χώρας (οι οποίες έχουν προηγουμένως διαβουλεύεται με τους εργοδότες) για τις ανάγκες που υπάρχουν σε εργατικό διναμικό. Σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν στοιχεία όπως το συμφέρον της εθνικής οικονομίας, η σκοπιμότητα της απασχόλησης, η προσφορά εργασίας από ημεδαπούς, ευρωπαίους πολίτες ή νομίμως διαμένοντες στη χώρα πολίτες τρίτων χωρών ανά ειδικότητα, καθώς και τα ποσοτά ανεργίας ανά τομέα απασχόλησης (άρθρο 11 του Κώδικα).

Αναλυτικότερα εντός του έτους 2017 εκδόθηκαν οι εξής σχετικές Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις:

- Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. 11134, ΦΕΚ 867 Β' 10/03/2017, με θέμα: «Τροποποίηση της αριθμ. οικ. 66224/2014/22/12/2014 Κοινής Υπουργικής Απόφασης, «Καθορισμός ειδικότερων ζητημάτων σχετικά με τη διπολικασία καθορισμού του όγκου εισδοχής πολιτών

τρίτων χωρών και τη διαδικασία μετάκλησης για εξαρτημένη εργασία, εποχική απασχόληση, απασχόληση αλιεργατών και υψηλής ειδίκευσης².

- Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. 27354, ΦΕΚ 3080 Β' 01/09/2017, με θέμα: «Τροποποίηση της με αριθ. πρωτ. 4872/105/13/02/2017 Κοινής Υπουργικής Απόφασης με θέμα «Καθορισμός ανώτατου αριθμού αδειών διαμονής για εργασία πολιτών τρίτων χωρών για τα έτη 2017 και 2018» (Β 398)³.

- Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. 4872, ΦΕΚ 398 Β' 13/03/2017, με θέμα: «Καθορισμός ανώτατου αριθμού αδειών διαμονής για εργασία πολιτών τρίτων χωρών για τα έτη 2017 και 2018»⁴.

Μετά την σύσταση του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής με το ΠΔ 123/4.11.2016 και την έκδοση του ΠΔ. 122/2017 «Οργανισμός Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής», η Γενική Γραμματεία Μεταναστευτικής Πολιτικής ανέλαβε ως επιχειρησιακό στόχο το σχεδιασμό, την εφαρμογή της μεταναστευτικής πολιτικής και τη διαχείριση των θεμάτων που σχετίζονται με τη νόμιμη είσοδο και διαμονή των πολιτών τρίτων χωρών στην ελληνική επικράτεια, καθώς και το συντονισμό και την εποπτεία των υπηρεσιών Αλλοδαπών και Μετανάστευσης των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων («one stop shop»)⁵. Στο πλαίσιο αυτό, από 21.2.2017 θεσπίστηκε η υποχρεωτική έκδοση των αδειών διαμονής με τη μορφή των αυτοτελούς εγγράφων, σε εφαρμογή των διατάξεων του ν. 4018/2011, βάσει του Κανονισμού 1030/2002/EK του Συμβουλίου, η οποία αποτελεί μία από τις σημαντικότερες εξελίξεις των τελευταίων ετών στον τομέα της νόμιμης μετανάστευσης στην χώρα μας. Ήλεον οι άδειες διαμονής πολιτών τρίτων χωρών εκδίδονται με την μορφή των αυτοτελούς εγγράφου υπό την μορφή του Κανονισμού 1030/2002/EK, όπως αυτός τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό 380/2008/EK. Ειδικότερι, με την Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. 2816, ΦΕΚ 480 Β' 15/02/2017, με θέμα: «Καθορισμός ημερομηνίας έναρξης της έκδοσης των αδειών διαμονής ενιαίου τόπου πολιτών τρίτων χωρών με τη μορφή των αυτοτελούς εγγράφου», οι άδειες διαμονής ενιαίου τόπου πολιτών τρίτων χωρών, εκδίδονται, από τη Διεύθυνση Μεταναστευτικής Πολιτικής του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής και τις Υπηρεσίες Αλλοδαπών και Μετανάστευσης των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων της χώρας, με την μορφή ενιαίας ηλεκτρονικής κάρτας που περιλαμβάνει τα στοιχεία ταυτοποίησης και τι απαιτούμενα βιομετρικά δεδομένα (ψηφιακή φωτογραφία πρωτόπου και δύο δικτυλικά αποτυπώματα). Η ηλεκτρονική άδεια έχει σχεδιασθεί ως ένα ασφαλές έγγραφο, υψηλών προδωγραφών, το οποίο παρέχει όλα τι απαραίτητα εχέγγυα έναντι πιθανών παραπομπών για την προστασία τόσο των ελληνικών και των ευρωπαϊκών αρχών επιβολής του νόμου, διστάσια στην ιδιότητα του κατόχου του εγγράφου. Μάλιστα με την Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. 47201, ΦΕΚ 4503 Β' 12/12/2017 «Συγκρότηση κινητών ομάδων λήψης βιομετρικών δεδομένων πολιτών τρίτων χωρών που αδυνατούν να προσέλθουν αυτοπροσώπως ενώπιον της αρμόδιας για τη λήψη των βιομετρικών δεδομένων υπηρεσίας», ο πολίτης τρίτης χώρας που αδυνατεί να προσέλθει αυτοπροσώπως στην αρμόδια υπηρεσία, για τη λήψη των βιομετρικών του δεδομένων, λόγω μόνιμης φυσικής αναπηρίας ή μακροχρόνιας ασθένειας, μπορεί να καταβάσει αίτηση για τη χορήγηση ή ανανέωση της άδειας διαμονής του με πληρεξόδιο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ.2 του άρθρου 8 ή την παρ.2 του άρθρου 27 του Κώδικα, (Βλ. Εγκύρωλο του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής 7/2017).

Λοιπές νομοθετικές ρυθμίσεις, τι οποίες έλαβαν χώρα το έτος 2017 είναι οι παρακάτω:

² <http://immigration.gov.gr/documents/2018/31271/KYA-11134-FEK867B.pdf>485e8fb9-2720-443e-a28b-757342266522

³ <http://immigration.gov.gr/documents/2018/31271/kya27354-444-01092017.pdf>0aa441b9-8bdc-47fc-a088-01d051684846

⁴ <http://immigration.gov.gr/documents/2018/31271/KYA-4872-FEK398B.pdf>1b7c0bc9-72eb-4753-806f-95b925736400

⁵ Σήμερα λεπτουργούν πλέον και οι 58 υπηρεσίες μιας στάσης ανά την επικράτεια που είχαν προβλεφθεί. Σκοπός των συγκεκριμένων υπηρεσιών είναι η καλύτερη και άμεση εξυπηρέτηση των ενδιαφερομένων, η σπασική εφαρμογή των διαδικασιών για την έκδοση του αυτοτελούς εγγράφου, καθώς και η μείωση του χρόνου αποβολής και εξέτασης των σχετικών αιτημάτων.

- Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. 46710, ΦΕΚ 4503 Β' 07/12/2017 με θέμα «Παράταση ισχίου των διατάξεων της υπ' αριθμ. 51738/2014 (2947 Β)» «ΚΥΑ 51738/2014: Καθορισμός του ελάχιστου αριθμού ημερομισθίων ή ελάχιστου χρονικού διαστήματος αποράλισης ανά ασφαλιστικό φορέα, των αποδεικτικών στοιχείων για την ανανέωση άδειας διαμονής πολιτών τρίτων χωρών καθώς και ρύθμιση άλλων σχετικών θεμάτων».

- Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. 15380, ΦΕΚ 1307 13/04/2017 «Συμπλήρωση της με αριθμό 23443/07/09/2011 κοινής υπουργικής απόφασης για τον καθορισμό του τύπου της άδειας διαμονής που χορηγείται σε υπηκόους τρίτων χωρών, συντρόφους πολίτη της Ε.Ε. ή Έλληνα, με τον υπόιο διατηρούν σταθερή σχέση πριν την προστάση της αποδεδειγμένη».

- Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. 10700, ΦΕΚ 891 Β' 08/03/2017 «Τρυποποίηση της αριθ. 123/2016 (Β' 35) Κοινής Απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών, Εξωτερικών και Εργασίας, Κοινωνικής Λασφάλισης και Κοινωνικής Λαληλεγγύης «Καθορισμός κατηγορίας άδειας διαμονής πολιτών τρίτων χωρών, οι οποίοι κατείχαν άδειες παραμονής ή δελτία τιμοτόπητας αλλοδαπού που χορηγήθηκαν από τις υπηρεσίες της ΕΛ.ΑΣ.».

- Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. 4441, ΦΕΚ 406 Β' 25/01/2017 «Ρύθμιση θεμάτων για τη διενέργεια ελέγχων στο πλαίσιο παρακολούθησης της εφαρμογής των διατάξεων του Κώδικα Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης (Ν. 4251/2014)».

3. Προστασία των δικαιωμάτων των μεταναστών σύμφωνα με τη μεταναστευτική νομοθεσία

Στον Κάδικα Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης διατηρούνται, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, η προστασία των υεμελιοδών δικαιωμάτων των μεταναστών και η δίκαιη μεταχείριση των πολιτών τρίτων που διαμένουν νόμιμα στην Ελλάδα, σύμφωνη με τις επιταγές της ευνοϊκής ευρωπαϊκής πολιτικής νόμιμης μετανάστευσης. Στόχος της ΕΕ είναι η ανάπτυξη ενός ενιαίου επιπέδου δικαιωμάτων και υποχρεώσεων για τους νόμιμους μετανάστες, ισάξιο με αυτό που απολαύουν οι ευρωπαίοι πολίτες.

Το πλέγμα κοινών ρυθμίσεων για την είσοδο και διαμονή των πολιτών τρίτων χωρών, όπως έχει διαμορφωθεί σήμερα, ιδίως με την ενσωμάτωση της Οδηγίας για την ενιαία άδεια 2011/98/EΕ στην εθνική έννομη τάξη, αλλά και των τομεακών Οδηγιών (βλ. Οδηγία 2003/109/EΕ για το καθεστώς του επί μακρόν διαμένοντος, Οδηγία 2009/50 Μπλε Κάρτα), εγγυάται τη δίκαιη μεταχείριση τους στην επικράτεια των κρατών μελών, χωρίς διακρίσεις για λόγους φυλετικής ή εθνικής καταγωγής και αγαγνωρίζει σειρά ευνοίων δικαιωμάτων, συνυφασμένα με τον σκοπό της διαμονής και όσο το δυνατό πιο κοντά σε αυτά που απολαμβάνουν οι πολίτες της ΕΕ. Με βάση την Οδηγία, οι εργαζόμενοι πολίτες τρίτων χωρών απολαμβάνουν, για το διάστημα που διαμένουν στα κράτη μέλη, κοινό σύνολο δικαιωμάτων, ανεξαρτήτως των σκοπών της αρχικής εισδοχής τους, τα οποία βασίζονται στην ίση μεταχείριση με τους ημεδαπούς πολίτες, διατηρώντας παράλληλα, όπου προβλέπεται, συγκεκριμένες παρεκκλίσεις ή επιφυλάξεις της ειδικότερης εθνικής νομοθεσίας. Η ίση μεταχείριση αφορά τους όρους απασχόλησης και τις συνθήκες εργασίας, την κοινωνική προστασία, το δικαίωμα στην απεργία και την ανάληψη συνδικαλιστικής δράσης, την εκπαίδευση και την επαγγελματική κατάρτιση, την αναγνώριση διπλωμάτων, πιστοποιητικών και άλλων επαγγελματικών τίτλων, τους κλάδους κοινωνικής ασφάλισης, φορολογικών πλεονεκτήματα και την πρόσβαση και την απόκτηση αγαθών και υπηρεσιών (άρθρο 21 Α παρ. 1 του Κώδικα). Σημειώνεται ότι οι κάτοχοι της εν λόγω άδειας διαμονής έχουν το δικαίωμα πρόσβασης σε αγαθά και υπηρεσίες και την προμήθεια αγαθών και υπηρεσιών που τίθενται στη διάθεση του κοινού, περιλαμβανομένων των διαδικασιών για την απόκτηση στέγασης (άρθρο 21 Α παρ. 1 του Κώδικα).

Επίσης, οι πολίτες τρίτων χωρών, στους οποίους έχει χορηγηθεί το καθεστώς του επί μακρόν διαμένοντος (Οδηγία 2003/109/EΕ), απολαμβάνουν ίσης μεταχείρισης με τους ημεδαπούς σε σεκυρή δικαιωμάτων, υποστασικών για την ομαλή ένταξή τους στην κοινωνία υποδοχής και την γενικότερη ευημερία τους. Παράλληλα, διδεται, στα πρίτιπα αυτά το δικαίωμα να μετακινηθούν και να διαμείνουν σε άλλα κ-μ ΕΕ, με σκοπό τη μισθωτή ή μη μισθωτή απασχόληση, τις σπουδές και την επαγγελματική κατάρτιση ή και ως οικονομικά ανεξάρτητη άτομα. Σημειώνεται, ότι πάραν των εθνικών κανόνων για την αδειοδότηση και την

ανανέωση των αντίστοιχων αδειών διαμονής, ισχύουν οι επί μέρους εσωτερικές ρυθμίσεις περί νομοθετικού κατοχυρωμένων επαγγελμάτων και συναφών επαγγελματικών δικαιωμάτων.

Αναλυτικά τα δικαιώματα που εγγυάται ο Κώδικας είναι τα παρακάτω:

- **Δικαίωμα στην εκπαίδευση:** το δικαίωμα πρόσβασης στην εκπαίδευση κατοχυρώνεται για όλους των ανήλικους πολίτες τρίτων χωρών που προστατεύονται από το ελληνικό κράτος ως πρόσφυγες ή τελούν υπό την προστασία της Υπατικής Αρμοστείας των ΗΕ ή έχουν υποβάλει αίτηση για τη χορήγηση ασύλου ή διαμένοντι στην Ελλάδα, ακόμη και αν δεν έχει ρυθμιστεί η νόμιμη διαμονή τους σε αυτήν (άρθρο 21 του Κώδικα).

- **Δικαίωμα στην υγεία:** πρόσβαση στο εθνικό σύστημα υγείας έχουν οι πολίτες τρίτων χωρών που εισάγονται εκτάκτως για νοσηλεία, ανεξάρτητα από τη νομιμότητα της διαμονής τους, καθώς και τα ανήλικα τέκνα πολιτών τρίτων χωρών, ανεξάρτητα από τη νομιμότητα της διαμονής των ίδιων ή των γονέων τους (άρθρο 26). Πέραν τιότου, αξίζει να αναφερθεί εδώ, ότι με την υπ' αρ. Α3(γ)ΙΠΙ/οικ.25132 Κ.Υ.Α. (ΦΕΚ 908/2016 τ.Β') «Ρυθμίσεις για τη διασφάλιση της πρόσβασης των ανασφάλιστων στο Δημόσιο Σύστημα Υγείας», αναβαθμίζεται η πρόσβαση ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, μεταξύ των οποίων, πρόσφυγες και μετανάστες, στις δημόσιες δομές υγείας για την παροχή νοσηλευτικής και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης. Συγκεκριμένα, στους πρόσφυγες (αναγνωρισμένους και δικαιούχους επικουρυκής προστασίας) και τους μετανάστες, που υπάγονται στις προϋποθέσεις της ρύθμισης, ανεξαρτήτως του νομικού καθεστώτος στο οποίο βρίσκονται και της κατοχής νομιμοποιητικών εγγράφων παραμονής στη χώρα, παρέχεται πλέον, ανεξαρτήτως εισοδηματικού κριτηρίου, δικαίωμα ελεύθερης πρόσβασης στο σύστημα υγείας, δωρεάν παροχή φαρμακευτικής φροντίδας καθώς και παροχή υπηρεσιών υγείας σε χώρους φύλαξης.

- **Προστασία κατά των διακρίσεων:** τα αδικήματα που προβλέπονται στα άρθρα 1 έως 3 του νόμου 927/1979 (για την τιμωρία πράξεων ή δραστηριοτήτων που αποσκοπούν σε φυλετικές διακρίσεις) και στην παρ. 1 του άρθρου 16 του ν. 3304/2005 (απαγόρευση διακριτικής μεταχείρισης) διέρκονται αιτεπάγγελτα (άρθρο 21 του Κώδικα).

- **Πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματα:** οι πολίτες τρίτων χωρών που κρατιώνται πρέπει να ενημερώνονται σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρείστες τους σε γλώσσα που κατανοούν, αμέσως μετά την είσοδό τους σε σωφρονιστικό ίδρυμα (άρθρο 21).

- **Δικαίωμα οικογενειακής επανένωσης / προστασία της οικογενειακής ζωής:** μέλη οικογένειας πολίτη τρίτης χώρας (σύζυγοι και ανήλικα), ο οποίος διαμένει νόμιμα στην Ελλάδα ή μέλη οικογένειας Έλληνα πολίτη, δικαιούνται άδεια διαμονής λόγω οικογενειακής επανένωσης, προκειμένου να διατηρηθεί η οικογενειακή ενότητα, ανεξάρτητα από το, εάν οι οικογενειακοί δεσμοί δημιουργήθηκαν πριν ή μετά την είσοδο του διαμένοντος (άρθρα 69 έως 87 του Κώδικα).

- **Ασφαλιστικά δικαιώματα:** πολίτες τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στη χώρα ασφαλίζονται στους οικείους ασφαλιστικούς οργανισμούς και έχουν τα ίδια ασφαλιστικά δικαιώματα με τους ημεδαπούς (άρθρο 21 του Κώδικα).

- **Παροχή υπηρεσιών:** οι δημόσιες υπηρεσίες, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης, οι οργανισμοί και επιχειρήσεις κοινής ειρέλειας και οι οργανισμοί κοινωνικής ασφάλισης είναι υποχρεωμένες να παρέχουν τις υπηρεσίες τους στους πολίτες τρίτων χωρών που έχουν εισέλθει και διαμένουν νόμιμα στην Ελλάδα (άρθρο 26 του Κώδικα).

- **Επί μακρόν διαμένοντες αλλοδαποί:** πολίτες τρίτων χωρών, στους οποίους έχει χορηγηθεί το καθεστώς του επί μακρόν διαμένοντος (Οδηγία 2003/109/EK), απολαμβάνουν ίστης μεταχείρισης με τους ημεδαπούς σε σειρά δικαιωμάτων, ενώ μπορούν να μετακινηθούν και να διαμένουν σε άλλη κράτη μέλη της ΕΕ, με σκοπό τη μισθωτή ή μη μισθωτή απασχόληση, τις σπαιδές και την επαγγελματική κατάρτιση ή και ως οικονομικά ανεξάρτητα άτομα (άρθρα 88-103 του Κώδικα).

- **Προστασία αλλοδαπού από ενδεχόμενη διαδικασία απομάκρυνσης:** σε πολίτη τρίτης χώρας για τον οποίο έχει εκδοθεί απόφαση αναστολής ή προσωρινή διαταγή αναστολής από το αρμόδιο δικαστήριο επί διοικητικής πράξης που αφορά απόρριψη ή ανάκληση ίδειας διαμονής, χορηγείται ειδική βεβαίωση νόμιμης διαμονής, ώστε να καλύπτεται η νομιμότητα διαμονής. η

εργασία, κυθώς και η άσκηση όλων των δικαιωμάτων που θα του επιτρέποταν να ασκεί, αν κατείχε την άδεια διαμονής, η οποία δεν του χορηγήθηκε ή ανακλήθηκε, μέχρι την εκδίκαση της σχετικής αίτησης ακύρωσης (άρθρο 25 του Κώδικα).

- Προστασία θυμάτων εμπορίας ανθρώπων: σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα, βάσει των οποίων εναρμονίστηκε η ελληνική νομοθεσία με την ευρωπαϊκή Οδηγία 2004/81/EK σχετικά με τον τίτλο παραμονής που χορηγείται στους υπηκόους τρίτων χωρών θύματα εμπορίας ανθρώπων ή συνέργειας στην παράνομη διακίνηση μεταναστών. οι οποίοι συνεργάζονται με τις αρμόδιες αρχές, χορηγείται άδεια διαμονής για λόγους ανθρωπιστικής φύσεως σε πολίτες τρίτων χωρών που έχουν χαρακτηριστεί θύματα εμπορίας ανθρώπων ή παράνομης διακίνησης μεταναστών από τον αρμόδιο Εισαγγελέα Πρωτοδικών (άρθρα 49 έως 56 του Κώδικα).

Το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής συνέβαλε στην προστασία των μεταναστών που ήταν θύματα εργασιακής εκμετάλλευσης στην περιοχή της Μανωλάδας, προχωρώντας τόσο στην αδειοδότηση των εμπλεκόμενων στην υπόθεση πολιτών τρίτων χωρών, διο τη στη δυνατότητα ανανέωσης αδειών διαμονής που είχαν ήδη χορηγηθεί σε πολίτες τρίτων χωρών ως θύματα εμπορίας ανθρώπων, δίνοντας στους τελευταίους τη δυνατότητα της υποβολής εκ νέου αίτησης σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1β του άρθρου 19Α του ν. 4251/2014. Το Υπουργείο, με την από 30/3/2017 απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου που αφορά στην προσφυγή CHOWDURY και λοιποί κατά Ελλάδας με αριθ. 21884/15, κλήθηκε να συμμορφωθεί και να παράσχει προστασία που να κατοχύρωνει την προστασία της πριοσωπικής ελευθερίας και τη νομιμοποίηση της διαμονής των μεταναστών, ώστε να μην καθίστανται ενάλωτοι και κοινωνικά αποκλεισμένοι.

Επιπλέον, θεσπίζεται ειδικό προστατευτικό πλαίσιο ενάλωτων κατηγοριών αλλοδαπών με την πρόβλεψη ειδικής κατηγορίας άδειας διαμονής για ανθρωπιστικούς λόγους (άρθρο 19^Α του Κώδικα Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης, όπως ισχύει). Συγκεκριμένα:

- Με απόφαση του Υπουργού Μεταναστευτικής Πολιτικής χορηγείται άδεια διαμονής για λόγους ανθρωπιστικής φύσεως σε πολίτες τρίτων χωρών: α) Θύματα εμπορίας ανθρώπων που δεν υπάγονται στις διατάξεις των άρθρων 49-53 του ν. 4251/2014, εφόσον υφίσταται σχετική πράξη χαρακτηρισμού από την αρμόδιο Εισαγγελέα Πρωτοδικών, β) Θύματα και ουσιώδεις μάρτυρες εγκληματικών πράξεων, τι οποίες προβλέπονται στα άρθρα 81Α, 187, 187Α, 309 και 310 ΙΚ και στα άρθρα 1 και 2 του Ν. 927/1979 (Α' 139) όπως ισχύει, γ) Θύματα ενδοοικογνειακής βίας, κατά τα οριζόμενα στο ν. 3500/2006, δ) Θύματα απασχόλησης με ιδιαίτερα καταχρηστικούς δρους εργασίας (ανεξάρτητα από το νομικό τους καθεστώς) ή ας ανήλικους, οι οποίοι απασχολήθηκαν παράνομα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 89 του ν. 4052/2012 που ενσωμάτωσε την Οδηγία 2009/52/ΕΕ σχετικά με την επιβολή ελάχιστων προτύπων δύον αφορά τις κυρώσεις και τα μέτρα κατά των εργοδοτών που απασχολούν παράνομα διαμένοντες υπηκόους τρίτων χωρών, ε) σε πρόσωπα που παρακολουθούν εγκεκριμένο, σύμφωνα με το νόμο, πρόγραμμα ψυχικής εξάρτησης που αποδεικνύεται με έγγραφη βεβαίωση του διευθυντή του προγράμματος, στ) των οποίων η υπόθεση έχει παραπεμφθεί στο Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής από την Επιτροπή Προσφυγών της Αρχής Προσφυγών του άρθρου 2 περίπτωση ιθ' του Η.δ. 113/2013 (Α' 146) και τις Επιτροπές Προσφυγών των άρθρων 26 και 32 του Η.δ. 114/2010 (Α' 195), όπως ισχύει. Για το έτος 2017 εκδόθηκαν, για ανθρωπιστικούς λόγους βάσει του άρθρου 19^Α του ν. 4251/14, 89 άδειες διαμονής.

- Με απόφαση των αρμόδιων αρχών των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων του κράτους χορηγείται άδεια διαμονής για λόγους ανθρωπιστικής φύσεως σε πολίτες τρίτων χωρών: α) ενήλικους, ανίκτινους να επιμεληθούν των υποθέσεών τους, εξαιτίας λόγων υγείας, β) ανήλικους η επιμέλεια των οποίων έχει ανατεθεί σύμφωνα με δικαστική απόφαση σε ελληνικές οικογένειες ή σε οικογένειες πολιτών τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στην Ελλάδα ή για τους οποίους η σχετική έγκριση εκκρεμεί, γ) θύματα εργατικών ατυχημάτων που καλύπτονται από την ελληνική νομοθεσία για όσο διάστημα διαρκεί η θεραπεία ή συντηξιοδοτούνται για την ίδια αιτία, δ) ανήλικους, οι οποίοι χρειάζονται μέτρα προστασίας και ιδιοζενούνται από οικοτροφεία τη οποία λειτουργούν υπό την εποπτεία των αρμόδιων Υπουργείων, και ε) σε πάσχοντες από σοβαρά προβλήματα υγείας.

ΘΕΜΑΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ

Η Διεύθυνση Κοινωνικής Ένταξης (ΔΚΕ) της Γενικής Γραμματείας Μεταναστευτικής Πολιτικής, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της κατά το έτος 2017, προγραμματοποίησε τα κάτεωθι με γνώμονα την προαγωγή και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων του ανθρώπου.

• Έναρξη της διαδικασίας εκπόνησης Σχεδίου Εθνικής Στρατηγικής για την Ένταξη (μεταναστών, δικαιούχων διεθνούς προστασίας και αιτούντων άσυλο).

Η εκπόνηση Σχεδίου Εθνικής Στρατηγικής για την Ένταξη είχε ως πτώχο τη διατήρηση κατ' αρχήν του θεμέλιου λίθου της αντίστοιχης Στρατηγικής του 2013, που είναι η νιοθέτηση του ορισμού της ένταξης ως αμφίδρομης διαδικασίας αμοιβαίας προσαρμογής των μεταναστών/δικαιούχων διεθνούς προστασίας και της κοινωνίας υπαρχής και τη ανιθεώρηση της στοχοθέτησης, έτσι ώστε η στρατηγική να επαληθεύει τον ορισμό της ένταξης και να λαμβάνει υπόψη της την τρέχουσα ελληνική πραγματικότητα, η οποία έχει διαφοροποιηθεί από το έτος 2013.

Το πρώτο Σχέδιο της ως άνω αναφερόμενης Στρατηγικής συντάχθηκε τον Μάρτιο του 2017 και ακολούθησε μία διαδικασία επικαιροποίησεων και ενδουσυργικής διαβούλευσης. Τον Σεπτέμβριο του ίδιου έτους συστήθηκε Ομάδας Εργασίας για την εκπόνηση Σχεδίου Εθνικής Στρατηγικής για την Ένταξη, αποτελούμενη από στελέχη του ΥΜΕΠΟ (Γ.Γρ. Μεταναστευτικής Πολιτικής, Γ.Δ. Μεταναστευτικής Πολιτικής, ΔΚΕ) της Αντιπροεδρίας της Κυβέρνησης και της Ελληνικής Επιφυλακής Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΛΔ), η οποία συνέταξε τον Δεκέμβριο του 2017 το τελικό Σχέδιο προς διαβούλευση με τις συναρμόδιες Υπουργεία. Το εν λόγω Σχέδιο έδινε έμφαση στους ακόλουθους Τομείς: προώθηση της ένταξης στο τοπικό επίπεδο (σε συνεργασία με τη Τοπική Αυτοδιοίκηση), πρόσβαση σε βασικά αγαθά, προώθηση της ένταξης στην εκπαίδευση και τη δια βίου μάθηση, προώθηση της ένταξης στην αγορά εργασίας, διαπολιτισμικότητα, προώθηση της ένταξης στο τοπικό επίπεδο, σύμμετοχή στα κοινά, καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας και στοχευμένες πολιτικές για ιδιαιτέρα ευάλωτες κοινωνικές ομάδες (γυναίκες, ασυνόδευτα ανήλικα, άτομα με αναπηρία και τηλικωμένων), στοχευμένες πολιτικές για μετανάστες και μετανάστριες «δεύτερης γενιάς».

• Συνεισφορά στην Εξειδίκευση του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου για την Κοινωνική Ένταξη (ΕΣΚΕ).

Με το Ν.4445/2016 (ΦΕΚ236/τ.Α/19.12.2016) συστάθηκε ο Εθνικός Μηχανισμός Συντονισμού, Παρακολούθησης και Λειολόγησης των Πολιτικών Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής ο οποίος δρα συνεκτικώς μετιξέν του Υπουργείον Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Πρόνοιας και των λοιπών Υπουργείων που ασκούν κοινωνική πολιτική.

Η ΔΚΕ, μέσω αντιπροσώπων της, εκπροσωπεί το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής στον Εθνικό Μηχανισμό Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Πολιτικών Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής. Στο πλαίσιο αυτό έχει συνδράμει τόσο στην εξειδίκευση της Εθνικής Στρατηγικής για την Κοινωνική Ένταξη που εκπόνησε το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Πρόνοιας όσο και στην Επήσια Έκθεση που συντάσσεται στο πλαίσιο του σχετικού Εθνικού Μηχανισμού.

• Συνεισφορές σε σχέδια Εθνικών Στρατηγικών και σε προσχέδια Εθνικών Σχεδίων Δράσης.

Η ΔΚΕ κατά το έτος 2017 συνέταξε σχόλια, παραπρήσεις και παρεμβάσεις επί:

α) του σχεδίου Εθνικής Στρατηγικής για τη Νέα Γενιά που εκπόνησε το Κυβερνητικό Συμβούλιο Κοινωνικής Πολιτικής (Κ.Υ.Σ.ΚΟΙ.Π) σε συνεργασία με το Γραφείο του Υπουργού Επικρατείας και το Γραφείο Κοινωνικής Πολιτικής του Πρωθυπουργού (Μάιος 2017) στις θεματικές ενότητες «Νέοι πρόσφυγες & μετανάστες στον κοινωνικό ιστό» (κυρίως),

«Κοινωνική Ένταξη & πρόληψη αποκλεισμού των νέων» & «Νέα Γενιά/Διεύρυνση Δικαιωμάτων/ Εκσυγχρονισμός Νομοθεσίας».

β) του προσχεδίου του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού του ΥΠ. Δικαιοσύνης Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και συγκεκριμένα στον Άξονα Προτεραιότητας «Προστασία των παιδιών στο πλαίσιο των προσφυγικών και μεταναστευτικών ροών»

• **Συμμετοχή στη «χαρτογράφηση» των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών αρμοδιότητας του ΥΜΕΠΟ.**

Η «Ατζέντα 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη» και οι σχετικοί με αυτήν, Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ), υιοθετηθήκαν στο πλαίσιο της 70ης Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών στις 25 Σεπτεμβρίου 2015. Η εν λόγω Ατζέντα καλύπτει τις τρεις κύριες διαστάσεις της βιώσιμης ανάπτυξης, δηλαδή την κοινωνική, την περιβαλλοντική και την οικονομική και προσδιορίζει 17 Στόχους, οι οποίοι με τη σειρά τους αναλύονται σε 169 υπο-στόχους. Οι στόχοι έχουν χρονοδιάγραμμα υλοποίησης έως το 2030 και αφορούν σε ποικιλες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η παγκόσμια κοινότητα (αντιμετώπιση της φτώχειας και της ανισότητας σε όλες τις διαστάσεις της, η υγεία, η εκπαίδευση, η μετανάστευση κ.ά.). Η χώρα μας αναγνωρίζοντας τη σημαντική συνεισφορά που μπορούν να έχουν οι ΣΒΑ στην προαγωγή της κοινωνικής ευημερίας καθώς και στη δικαιη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, εφόσον προσαρμοστούν στις εθνικές προτεραιότητες και ανάγκες και κινητοποιηθεί για την επίτευξή τους η δημόσια διοίκηση. Στο προαναφερθέν πλαίσιο εντάσσεται η σύσταση Διυπουργικού Δικτύου Συντονισμού (με μέλη υπαλλήλους/«εστιακά σημεία επαφής» όλων των Υπουργείων) υπό τον συντονισμό της ΓΓ της Κυβέρνησης, η οποία είναι αρμόδια για τον συντονισμό και την παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης των ΣΒΑ.

Το έτος 2017 τα μέλη του ως άνω αναφερόμενου Δικτύου υλοποίησαν το έργο της «χαρτογράφησης» των ΣΒΑ εντός έκαστου Υπουργείου. Συγκεκριμένα τα εστιακά σημεία επαφής της ΔΚΕ εντόπισαν τους υπο-στόχους που αφορούν σε θέματα (συν-)αρμοδιότητας της Διεύθυνσης, τους ιεράρχησαν βάσει των προτεραιοτήτων του ΥΜΕΠΟ και αποτύπωσαν τις πολιτικές πρωτοβουλίες και τις δράσεις που έχουν ληφθεί/υλοποιηθεί ή προγραμματίζεται να ληφθούν/υλοποιηθούν αντίστοιχα. Οι συναρπείς με τις αρμοδιότητες, τις πρωτοβουλίες και τις ενταξιακές δράσεις του Υ.Μ.Ε.Π.Ο ΣΒΑ που εντοπίστηκαν ήταν συνολικά 6, ενώ οι αντίστοιχοι υπο-στόχοι 7, με προεξίγοντα, τον υπο-στόχο 10.2 που αφορά άμεσα στην πολιτική ένταξης υπό τον τίτλο «Έως το 2030, ενδυνάμωση και προαγωγή της κοινωνικής, οικονομικής και πολιτικής ένταξης όλων, ανεξαρτήτως τρικίσιας, φύλου, αναπτηρίας, φυλής, εθνικότητας, καταγωγής, θρησκείας ή οικονομικής ή άλλης κατάστασης» (οι υπόλοιποι υπο-στόχοι ήταν οι: 4.1 «Έως το 2030, διασφάλιση ότι όλα τα κυρίτσια και αγόρια θα ολοκληρώνουν μία ελεύθερη, ισότιμη και ποιοτική πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση που οδηγεί σε αντίστοιχη και τελεσφόρα μαθησιακά αποτελέσματα», 5.2 «Εξάλειψη όλων των μαρφών βίας κατά όλων των γυναικών και κυρίτσιων, τόσο στην ιδιωτική όσο και στη δημόσια ζωή, συμπεριλαμβανομένης της εμπορίας ανθρώπων καθώς και της σεξουαλικής και κάθε άλλου είδους εκμετάλλευσης», 8.8 «Προστασία εργασιακών δικαιωμάτων και προαγωγή αποφαλών συνθηκών εργασίας για όλους τους εργάτες, συμπεριλαμβανομένων των εργαζόμενων μεταναστών, και ιδίως των γυναικών μεταναστριών καθώς και εκείνων που έχουν επισφαλεί θέσης απασχόλησης», 16.2 «Τερματισμός της κακοποίησης, της εκμετάλλευσης, της εμπορίας ανθρώπων, καθώς και όλων των μορφών βίας και βασανιστηρίων που υφίστανται τα παιδιά», 16.7 «Διασφάλιση της υπεύθυνης, χωρίς αποκλεισμούς, συμμετοχικής και αντιπροσωπευτικής λήψης αποφάσεων σε όλα τα επίπεδα» & 17.16 «Ενίσχυση της Παγκόσμιας Σύμπραξης για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, η οποία συμπληρώνεται από πολυμερείς συμπράξεις που κινητοποιούν και μοιράζονται τη γνώση, την εμπειρογνωμοσύνη, την τεχνολογία και τους χρηματοδοτικούς πόρους, προκειμένου να στηρίχθει η επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης σε όλες τις χώρες, και ιδίως στις ανυπυσσόμενες χώρες.

• Συμμετοχή στις εργασίες/συναντήσεις που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο της διμερούς Συμφωνίας με την Γερμανία για θέματα Μετανάστευσης, Ασύλου και Ένταξης.

Με βάση την Κοινή Δήλωση των Υπουργών Εξωτερικών Ελλάδας-Γερμανίας, από το 2016 έχει θεσπιστεί Σχέδιο Δράσης διμερούς συνεργασίας η οποία περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, διμερή διάλογο των δύο πλευρών για θέματα μετανάστευσης, ένταξης και ασύλου. Το 2017 πραγματικούτηκε στην Αθήνα ο α' γύρος διαβούλευσεων (26.06.2017), κατά τον οποίο συζητήθηκαν τα εξής θέματα: πολιτικές επιστροφών, συνεργασία στο πλαίσιο Frontex, ζητήματα ασύλου, στρατηγική επικοινωνίας για τη μετανάστευση συμπεριλαμβανομένων εκστρατειών ενημέρωσης σε τρίτες χώρες, νόμιμη μετανάστευση και ένταξη: μέτρα και δράσεις για μετανάστες και πρόσφυγες. Αναφορικά με τα θέματα μετανάστευσης και ένταξης, από ελληνικής πλευράς έγινε εισήγηση από εκπροσώπους των Υπουργείων Μεταναστευτικής Πολιτικής και Ηαδείας.

Σε συνέχεια της συνάντησης που πραγματοποιήθηκε στο Υπουργείο Εξωτερικών στις 26.07.2017, ανταλλάχθηκαν πληροφορίες ανάμεσα στις δύο πλευρές, σχετικά με καλές πρακτικές στους ακόλουθους τομείς, οι οποίοι εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της ΔΚΕ: α. Εκπαίδευση και εκμάθηση της γλώσσας, β. Ηροώθηση στην αγορά εργασίας, γ. Διαπολιτισμικός Διάλογος, και δ. Λαποφυγή της ριζοσπαστικοποίησης.

• Παρακολούθηση των εργασιών του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΣΑΔ) του ΟΗΕ.

Η ΔΚΕ δραστηριοποιήθηκε κατά τη διάρκεια της 35ης τακτικής Συνόδου του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ (06-23/06/2017) συντάσσοντας τρία (3) σημεία παρέμβασης επί της Γενικής Θεματικής Έκθεσης του Ειδικού Εισηγητή H.E. κ. François Crépeau για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα Μεταναστών σχετικά με τη ρύθμιση της κινητικότητας απόμενων έως το 2035 (συγκεκριμένα στο chapter VI, point A "Xenophobia and violence against migrants"), η οποία παρουσιάστηκε κατά τη διάρκεια της εν λόγω Συνόδου του ΣΑΔ.

Επίσης, κατά τη διάρκεια της 35ης τακτικής Συνόδου του ΣΑΔ (11-29/9/2017) η ΔΚΕ συνέταξε Παρέμβαση που παρουσιάστηκε στο πλαίσιο της παράλληλης συνάντησης εργασίας (side event) που διοργανώθηκε από το Ερευνητικό Κέντρο Κοινωνικής Ανάπτυξης του ΟΗΕ (UNRISD) σε συγκηδεμόνευση (co-sponsorship) με τη Μόνιμη Αντιπροσωπεία της χώρας μας στη Γενεύη. Η εν λόγω παράλληλη συνάντηση είχε ως θέμα «Ξεπερνώντας την ευάλωτη κατάσταση των μεταναστών και προσφύγων: ο ρόλος της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας». Συγκεκριμένα, εξετάστηκε ο ρόλος της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας: α) στην προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των μεταναστών και προσφύγων, β) στην ενθάρρυνση της κοινωνικής συνοχής και των διατηρησιμών μέσων επιβίωσης των μεταναστών και προσφύγων, γ) στην καταπολέμηση απιχών φαινομένων που ενδέχεται να αντιμετωπίσουν οι μετανάστες και οι πρόσφυγες στις χώρες υποδοχής, όπως κοινωνικός απικλεισμός, ξενοφοβία, δισκολίες πρόσβασης στην αγορά εργασίας κ.ο.κ και δ) στην υποστήριξη των αναπτυξιακών και σχετικών με τα ανθρώπινα δικαιώματα πτυχών του Παγκόσμιου Συμφώνου για τη Μετανάστευση.

• Παρακολούθηση και συμμετοχή στο εγκεκριμένο ευρωπαϊκό έργο «Re-inventing Europeans through History Art and Cultural Learning (REHAC)» το οποίο χρηματοδοτείται από το ERASMUS + (συμμετοχή ως εταίρος-associate partner του Σωματείου Μη Κερδοσκοπικού Χαρακτήρα «EURACADEMY ASSOCIATION» που είναι ο συντονιστής του έργου).

Στόχοι του έργου REHAC είναι για τους μεν εκπαιδευτές και το προσωπικό υποστήριξης, που εργάζεται στις δομές φιλοξενίας, η επαφή τους με τη διαπολιτισμική μάθηση και η εξυπείριση τους με τη μεθοδολογία που συνδυάζει την τέχνη και την πολιτισμική έκφραση με την εκμάθηση γλωσσών και για τους δε πρόσφυγες η ενίσχυση των γλωσσικών δεξιοτήτων τους μέσω δραστηριοτήτων που συνδυάζουν την πολιτισμική εμπειρία και οδηγούν στην ένταξη στην κοινότητα υποδοχής.

Το 2017 η ΔΚΕ κλήθηκε να βοηθήσει στη δημιουργία της ομάδας εστίασης (focus group) των 15 –maximum- μεταναστών/προσφύγων, καθώς και να ενημερώσει την EURACADEMY για τις ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται εντός των camps προκειμένου να σχηματιστεί μια ομάδα εργασίας, απαρτιζόμενη από 3 με 4 εκπροσώπους των ΜΚΟ που υλοποιούν δράσεις μη τυπικής εκπαίδευσης εντός των δομών, έργο της οποίας θα είναι η ομαλή υλοποίηση του προγράμματος.

• Συμμετοχή ως εταίρος-associate partner στις προτάσεις για υλοποίηση των ευρωπαϊκών έργων:

– «Migrant Women Empowerment and Integration (WEMIN) με συντονιστή το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (χρηματοδότηση από το AMIF).

Το έργο WEMIN αποσκοπεί στην ενδυνάμωση μεταναστριών και προσφύγων για την ολοκληρωμένη ένταξή τους στην κοινωνικό-πολιτιστική ζωή των χωρών υποδοχής μέσω μιας συνεκτικής δέσμης ενεργειών οι οποίες περιλαμβάνουν, την εκμάθηση της γλώσσας και του πολιτισμού, την κατανόηση του εκπαιδευτικού συστήματος, τη θέση και τις δομές υποστήριξης των γυναικών, την παροχή συμβουλευτικής (mentoring) γύρω από θέματα εκπαίδευσης, εθελοντισμού και εργασίας. Επιπλέον, μέσω δράσεων πολιτιστικής ανταλλαγής μεταξύ γυναικών της κοινωνίας υποδοχής και των μεταναστριών/προσφύγων επιδιώκεται η αμοιβαία προσέγγιση και κατάρριψη στερεοτύπων, η ανάπτυξη κοινωνικών σχέσεων και η διευκόλυνση της ενεργού συμμετοχής των μεταναστριών/προσφύγων στην πολιτιστική ζωή των χωρών υποδοχής.

– «Crowd-enabled collaborative skills, employment and information services for SOcial iNtegration, pArticipatory innovATion and economic sustainability (CrowdSonata)» με συντονιστή την εταιρεία SingularLogic (χρηματοδότηση από το Horizon 2020).

Το έργο CrowdSonata αφορά στην ανάπτυξη Διαδικτυακής Πύλης για την υποστήριξη της κοινωνικής ένταξης μεταναστών/προσφύγων στην ελληνική κοινωνία. Συγκεκριμένα, αφορά στη δημιουργία Πλατφόρμας Συλλογικής Ενασθητοποίησης (Collective Awareness Platform – CAP) για την ανάληψη δράσης, την ανταλλαγή γνώσεων, την ανάπτυξη αλληλεγγύης και τη χάραξη πολιτικής για την κοινωνική και οικονομική ένταξη των μεταναστών/προσφύγων. Η συγκεκριμένη πλατφόρμα θα βασίζεται στο μοντέλο του πλήθωρισμού (crowdsourcing), δηλαδή της συλλογής δλων των απαραίτητων πληροφοριών που αφορούν την ομάδα-στίχο μέσα από το ευρύ κοινό, το οποίο μπορεί να περιλαμβάνει τόσο επίσημους δημόσιους φορείς, όσο και την κοινωνία των πολιτών (ΜΚΟ, συλλόγους) αλλά ακόμη και ιδιώτες (π.χ. εθελοντές). Οι πληροφορίες που θα συμπεριλαμβάνονται στην πλατφόρμα θα καλύπτουν διάφορες πτυχές της ένταξης των μεταναστών/προσφύγων, όπιστ: διασύνδεση μεταναστών/προσφύγων με παρόχους υπηρεσιών, παροχή πληροφοριών για τις ιατρικές υπηρεσίες και τους παρόχους τους, διασύνδεση με φορείς που παρέχουν ηλεκτρονική μάθηση, κατάρτιση και ειδίκευση, διασύνδεση φορέων εύρεσης εργασίας, σε πανευρωπαϊκό επίπεδο και αντιστοίχηση δεξιοτήτων μεταναστών/προσφύγων με κενές θέσεις εργασίες κ.ά..

• Εκπόνηση του επαγγελματικού περιγράμματος του διαπολιτισμικού μεσολαβητή.

Η εκπόνηση του επαγγελματικού περιγράμματος του επαγγέλματος του διαπολιτισμικού μεσολαβητή ξεκίνησε κατόπιν αίτησης της ΔΚΕ στον Γενικό Οργανισμό Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΕΟΠΠΕΠ), από τον οποίο και θα πιστοποιηθεί. Εκπρόσωποι της ΔΚΕ, κοινωνικών εταίρων και συναρμόδιων φορέων συμμετείχαν σε άτυπη ομάδα εργασίας που συστάθηκε για την εκπόνηση του εν λόγω επαγγελματικού περιγράμματος. Στο περίγραμμα αναλύονται οι επαγγελματικές λειτουργίες, οι εργασίες, τα καθήκοντα, αλλά και οι δεξιότητες και η απαραίτητη κατάρτιση του διαπολιτισμικού μεσολαβητή.

Εντός του 2017 πραγματοποιήθηκαν δώδεκα (12) συναντήσεις, κατά τις οποίες ολοκληρώθηκε το κύριο μέρος του επαγγελματικού περιγράμματος, καθώς και έξι (6) συνεντεύξεις με Διαπολιτισμικούς Μεσολαβητές, προκειμένου να διεπιστωθεί αν και κατά πόσο έχουν ληφθεί υπόψη όλες οι πτυχές του επαγγέλματος στο περίγραμμα και αν οι επαγγελματικές λειτουργίες/εργασίες και οι εκπαιδευτικές διαδρομές που αποτυπώνονται σε αυτό δύντας αντιστοιχούν στην πραγματικότητα. Το επαγγελματικό περίγραμμα αναμένεται να συμβάλει σημαντικά στη θεσμική κατοχύρωση του επαγγέλματος, την αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών και τη δημιουργία σχετικού προγράμματος κατάρτισης και πιστοποίησης διαπολιτισμικών μεσολαβητών.

• Συνεργασία με την ΕΥΣΕΚΤ για την υλοποίηση έργου κατάρτισης και απασχόλησης διαπολιτισμικών μεσολαβητών σε Κέντρα Κοινότητας Δήμων και one stop shops Αποκεντρωμένων Διοικήσεων της Αττικής.

Η ΔΚΕ σχεδίασε και προώθησε προς υλοποίηση, μέσω των Περιφερειακών Προγραμμάτων Αττικής και Κεντρικής Μακεδονίας, έργο το οποίο στόχευε α) στην επιμόρφωση των δημοσίων υπαλλήλων Κέντρων Κοινότητας και υπηρεσιών μιας στάσης (one stop shops) των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων και β) στην κατάρτιση διαπολιτισμικών μεσολαβητών και την απασχόλησή τους στις υπηρεσίες αυτές.

Εντός του 2017 πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις με την Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού και Υποστήριξης Δράσεων ΕΚΤ (ΕΥΣΕΚΤ), το ΑΣΕΠ και την Ειδική Υπηρεσία Θεσμικής Υποστήριξης του Υπουργείου Οικονομίας για τη διερκώνηση δυνατότητας υλοποίησης του σε λόγω έργου.

• Παρακολούθηση πορείας υλοποίησης των υφιστάμενων Κέντρων Ένταξης Μεταναστών.

Η ΔΚΕ στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της παρακολουθεί την πορεία υλοποίησης των Κέντρων Κοινωνικής Ένταξης που δημιουργήθηκαν κατόπιν των σχετικών προτελήσεων των Ειδικών Υπηρεσιών Διαχείρισης Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

Συγκεκριμένα, εντός του 2017 πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις τόσο για την επίλαση ζητημάτων και την παροχή πληροφοριών και οδηγιών όσο και για την παρακολούθηση της λειτουργίας τους. Επισημαίνεται ότι τα ΚΕΜ ξεκίνησαν σταδιακά τη λειτουργία τους εντός του 2017.

• Συγκρότηση Επιτροπής για τη στήριξη και την παρακολούθηση της ένταξης των προσφύγων στην τυπική και τη μη τυπική εκπαίδευση.

Ηδη από το Νοέμβριο του 2016 συστάθηκε και συγκροτήθηκε Ομάδα Εργασίας του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής για την παρακολούθηση της Εκπαίδευσης των μεταναστών/ προσφύγων (ΑΔΑ : ΩΚΨΞ465ΦΘΕ-ΔΟ9) με έργο την παρακολούθηση της ένταξης των μεταναστών/προσφύγων στο εκπαιδευτικό σύστημα, σε συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, και την παρακολούθηση της μη-τυπικής εκπαίδευσης. Στην εν λόγω Ομάδα συμμετείχε μεγάλος αριθμός εκπρόσωπων της ΔΚΕ, καθώς και συνεργατών του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης. Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της Ομάδας δημιουργήθηκαν από τη ΔΚΕ ειδικά έντυπα-ερωτηματολόγια με τα οποία συγκεντρώνονται στοιχεία από τους Υπευθύνους των Κέντρων Φιλοξενίας και από τις ίδιες τις ΜΚΟ, αναφορικά με την ένταξη στα σχολεία, αλλά και με τις δράσεις μη τυπικής εκπαίδευσης που υλοποιούνταν εντός των κέντρων φιλοξενίας.

Εντός του 2017 πέρα από τη συγκέντρωση στοιχείων, εκπονήθηκε σχετική έκθεση πελαγμένων της Ομάδας και διενεργήθηκε έρευνα με αντικείμενο τη συμμετοχή των ωφελούμενών στα υλοποιούμενα εκπαιδευτικά προγράμματα. Η εν λόγω έρευνα υλοποιήθηκε σε 15 κέντρα φιλοξενίας σε Αττική, Στερεά Ελλάδα και Μακεδονία μέσω συνεντεύξεων με 576 ωφελούμενούς που διενεργήθηκαν με τη βοήθεια διερμηνών.

• Παρακολούθηση των δράσεων που υλοποιούνται σε τοπικό επίπεδο και των αντιδράσεων των τοπικών κοινωνιών σε σχέση με την υποδοχή των προσφύγων.

Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της ΔΚΕ αλλά και της Ομάδας Εργασίας του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής για την παρακολούθηση της Εκπαίδευσης των μεταναστών/ προσφύγων (ΑΔΑ : ΩΚΨΞ465ΦΘΕ-ΛΟ9) σχεδιάστηκε έντυπο-ερωτηματολόγιο για τη συγκέντρωση πληροφοριών σχετικά με δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης της τοπικής κοινωνίας που έχουν ήδη υλοποιηθεί ή υλοποιούνται, καθώς και για τη συγκέντρωση πληροφοριών σχετικά με τις θετικές ή αρνητικές αντιδράσεις των τοπικών κοινωνιών.

Εντός του 2017 συγκεντρώθηκαν στοιχεία από τριάντα τέσσερεις (34) συνολικά δήμους από όλη την Ελλάδα, νησιωτικούς και ηπειρωτικούς στους οποίους ή κοντά στους οποίους βρίσκονταν οι 48 περίπου δομές φιλοξενίας καθώς και κέντρα ταυτοποίησης και εκπονήθηκε σχετική έκθεση.

• Συνέχιση της ένταξης των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων στην ηλεκτρονική πλατφόρμα και επεξεργασία αιτημάτων που δεν έχουν εξεταστεί ενδελεχώς.

Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της ΔΚΕ, κατά το έτος 2017, τηρούνταν το Εθνικό Μητρώο ελληνικών και ξένων Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (ΜΚΟ) που δραστηριοποιούνται σε θέματα διεθνούς προστασίας, μετανάστευσης και κοινωνικής ένταξης, το οποίο συστάθηκε σύμφωνα με τα οριζόμενα στην με αριθμ. 39487/2016 Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ 2930/τ.Β'14.9.2016) και παράλληλα με τη δημοσίευση της με Α.Π. 54521/05.12.2016 Ανοιχτής Πρόσκλησης Υποβολής Αιτήσεων. Ξεκίνησε η διαδικασία εγγραφής των ΜΚΟ μέσω της διαδικτυακής εφαρμογής mko.ypes.gr.

Στο εν λόγω Μητρώο οι ΜΚΟ καλούνται να καταχωρίσουν πληροφορίες που αφορούν σε στοιχεία: σύστασης του φορέα, φορολογικά, οικονομικά, νομίμου εκπροσώπου, υλικοτεχνική υποδομή καθώς επίσης και πληροφορίες σχετικά με τις παρεχόμενες υπηρεσίες και δράσεις τους όπως στέγαση, σίτιση, ιατροφαρμακευτική κάλυψη, εκπαιδευτικά προγράμματα, νομική υποστήριξη, ψυχολογική υποστήριξη κ.ά.

Η προστιθέμενη αξία του Εθνικού Μητρώου είναι η συνολική καταγραφή και ο παρακολουθηματικός χαρακτήρας των δράσεων των ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται είτε εκτός είτε εντός των δομών φιλοξενίας, καθώς μέσω της εγγραφής τους και της αξιολόγησης των δράσεών τους, θα υπάρχει καλύτερος έλεγχος και εποπτεία του έργου τους.

ΘΕΜΑΤΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΙΤΟΥΝΤΩΝ ΑΣΥΛΟ

Η Διεύθυνση Προστασίας Αιτούντων Ασύλο (εφεξής ΔΠΑΑ) συστήθηκε με το άρθρο 23 του π.δ. 122/2017 (ΦΕΚ 149/Α/10-10-2017) «Οργανισμός Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής» και υπάγεται στη Γενική Διεύθυνση Μεταναστευτικής Πολιτικής της Γενικής Γραμματείας Μεταναστευτικής Πολιτικής.

Στρατηγικός σκοπός της ΔΠΑΑ είναι « η εφαρμογή της εθνικής πολιτικής για την υποδοχή αιτούντων διεθνή προστασίας κατά την έννοια του ενωσιακού δικαίου όπως ισχύει, κυρίως μέσω του σχεδιασμού και της παρακολούθησης και υλοποίησης προγραμμάτων προστασύς του εν λόγω πληθυσμού, με ιδιαίτερη έμφαση στις ευάλωτες εξ αιτών περιπτώσεις».

Με το άρθρο 3 του ν. 4540/2018 με τον οποίο ενσωματώθηκε η Οδηγία 2013/33/EU, η ΔΠΑΑ ορίστηκε ως η μια εκ των δύο αρμόδιων αρχών υποδοχής αιτούντων διεύθυνη προστασία.

Η Διεύθυνση Προστασίας Αιτούντων Ασύλο συγκροτείται από τα ακόλουθα τμήματα:

Τμήμα Νομικής Υκοστήριξης και Διεθνούς Συνεργασίας: κύριες αρμοδιότητες του Τμήματος είναι η παρακολούθηση και συμμετοχή στο σχεδιασμό της πολιτικής και της νομοθεσίας σχετικά με την υποδοχή αιτούντων διεύθυνη προστασία σε εθνικό και Ευρωπαϊκό επίπεδο, η προετοιμασία νομοσχεδίων, προεδρικών διαταγμάτων και εγκυρίων και η ανάληψη ενέργειών για την ενημέρωση δημόσιων ή ιδιωτικών φορέων για τη νομοθεσία και την εφαρμογή της σε θέματα υποδοχής, φιλοξενίας και πριντασίας αιτούντων ασύλο.

Τμήμα Υπηρεσιών Υποδοχής: κύριες αρμοδιότητες του Τμήματος είναι α. ο σχεδιασμός, παρακολούθηση και υλοποίηση της εθνικής πολιτικής για την υποδοχή και στέγαση αιτούντων διεθνούς προστασίας με την θέσπιση των απαιτούμενων διαδικασιών, πρωτοκόλλων, κριτηρίων για την χορήγηση των συνθηκών υποδοχής, β. η μελέτη, ανάπτυξη και προσαρμογή του θεσμικού πλαισίου προδιαγραφών και πιστοποίησης για την παροχή υπηρεσιών και υλικών συνθηκών υποδοχής, δύος και η διαπράλιση της τήρησης των προδιαγραφών εκ μέρους των φορέων που παρέχουν τις εν λόγω υπηρεσίες, γ. η μέριμνα για την αξιοποίηση των διαθέσιμων εθνικών, ενωσιακών ή άλλων πόρων για την αποτελεσματική εκπλήρωση των υποχρεώσεων της Διεύθυνσης.

Τμήμα Επιχειρησιακού Συντονισμού και Ελέγχου: κύριες αρμοδιότητες του τμήματος είναι α. η μέριμνα για τη διαπράλιση της αποτελεσματικής διαχείρισης της ανθρωπιστικής βοήθειας προς τους αιτούντες διεθνή προστασία, η επικοινωνία, ο συντονισμός και η συμπληρωματικότητα των δράσεων για την προστασία των αιτούντων με άλλους αρμόδιους κρατικούς φορείς (π.χ. Διεύθυνση Κοινωνικής Ένταξης, Διεύθυνση Μεταναστευτικής Πολιτικής του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής, Υπουργείο Παιδείας, Υπουργείο Υγείας, κ.λ.π.), β. η συνεργασία με συναρμόδιων υπουργείων, αρμόδιες υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, την ΥΑ/ΟΗΕ και άλλες κατά περίπτωση αρμόδιες εθνικές και τοπικές αρχές, διεθνείς οργανισμούς και κοινωνικούς φορείς για το σχεδιασμό και την υλοποίηση των αρμοδιοτήτων της Διεύθυνσης, γ. τον επιτόπιο έλεγχο του φυσικού αντικειμένου προγραμμάτων παροχής υλικών συνθηκών υποδοχής, συμπεριλαμβανομένων των κτιριακών εγκαταστάσεων, ως προς την καταληγότητα των προδιαγραφών και την επάρκεια των φορέων υλοποίησης.

Τμήμα Διαχείρισης Αιτημάτων Στέγασης: κύριες αρμοδιότητες του Τμήματος είναι α. η συγκέντρωση και διαχείριση αιτημάτων, που απευθύνονται σ' αυτό αρμόδιες κρατικές αρχές και κοινωνικοί φορείς, για την στέγαση αιτούντων διεθνή προστασία και την παραπομπή των αιτούντων σε κατάλληλες δομές φιλοξενίας με βάση τη διαθέσιμη δυναμικότητα και προτεραιοτιών τα αιτήματα με βάση το βαθμό επιλογής τότης, β. η δημιουργία και τήρηση ηλεκτρονικού συστήματος καταγραφής, διαχείρισης και παρακολούθησης των αιτημάτων στέγασης, γ. την τήρηση στατιστικών στοιχείων, δ. η ενημέρωση του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφαλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, στα πλαίσια της αρμοδιότητας του τελευταίου για την επιτροπεία των ασυνόδευτων ανηλίκων και την παιδική προστασία, για τον αριθμό και τις ηλικίες των ασυνόδευτων ανηλίκων που διαβιούν στις περιφερειακές υπηρεσίες της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης, άπος και για τις επιλαμβανόμενες ενέργειες για την παραπομπή τους σε κατάλληλες δομές φιλοξενίας.

Το Τμήμα Διαχείρισης Αιτημάτων Στέγασης ξεκίνησε επίσημα τη λειτουργία του την 10^η Ιουνίου 2018, βάσει της διάταξης της παρ. 1 του άρθρου 51 του π.δ. 122/2017.

Η ΔΠΑΑ είναι μεταξύ άλλων η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής για την εποπτεία του προγράμματος «ΕΣΤΙΑ» (στεγαστικό πρόγραμμα και πρόγραμμα οικονομικού βοηθήματος σε αιτούντες ίσιου) που υλοποιεί η ΥΑ/ΟΗΕ με απευθείας χρηματοδότηση από την Ε.Επιτροπή. Το 2019 σε συνεργασία με την Υπαίθη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες και την Ε. Επιτροπή, η ΔΠΑΑ επιχειρείται σχέδια Υπουργικών Ληφθανέων που θα ρυθμίζουν περαιτέρω το εν λόγω πρόγραμμα σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4540/2018, και στο πλαίσιο της προετοιμασίας για την ανάληψη της ευθύνης υλοποίησής του από το 2020.

Συνθήκες διαμονής στα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης (Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης)

Σταθερή κατεύθυνση για όλα τα KYT είναι η αντικατάσταση των σκηνών – ιδίως των ατομικών – με οικίσκους διαμονής. Έχει επιτευχθεί η πλήρης σχεδόν απομάκρυνση των ατομικών σκηνών από όλα τα KYT. Χαρακτηριστικά αναφέρουμε ότι στο KYT της Σάμου, όπου υπήρχαν εκατοντάδες εντός και εκτός του κέντρου, στο τέλος του Δεκεμβρίου 2017 υπήρχαν πλέον 12. Φροντίζουμε για την αποστολή συνολικά 91 πλήρως λειτουργικών οικίσκων στα KYT της Λέσβου, της Κω, της Αέρου (65 Λέσβο, 17 Χίο, 9 Λέρο). Στη Χίο γίνεται μια σημαντικότατη προσπάθεια για αύξηση των ασφαλών θέσεων φιλοξενίας με όλες τις απαραίτητες εργασίες διαμόρφωσης χώρου κι εγκατάστασης 53 οικίσκων διαμονής.

- Οι οικογενειακές σκηνές έχουν διαπεδοποιηθεί με ξύλινα δάπεδα & μονωθεί με τα υλικά της Υπατης Αρμοστείας, πρόκειται για βαρέως τύπου σκηνές κατάλληλες για δυσμενείς καιρικές συνθήκες.
- Κάθε οικίσκος, οικογενειακή σκηνή και life shelter φροντίζουμε να συνδέεται στο ρεύμα και να εξοπλίζεται με air-condition θερμαντικά σώματα και αερολέβητες.
- Έχουν γίνει σε όλα τα νησιά μελέτες αυτοχής του ηλεκτρικού δικτύου και έχουμε διασφαλίσει ότι μπορεί να σηκώσει τις ανάγκες, ακόμα κι όπου απαιτούνται εργασίες για την ορθή μακροπρόθεσμη κάλυψη με άργη υπογειοποίησης καλωδίων. Βραχυπρόθεσμα και για τον χειμώνα δεν θα έχουμε ανθρώπους σε στέγαση εκτός ρεύματος.
- Παράλληλα φροντίζουμε για την πρόβλεψη γεννητηριών, για έκτακτες περιπτώσεις και επιπλέον υποστήριξη του δικτύου.
- Προχωράμε σε όλες τις δομές της ενδοχώρας σε full cash παρέχοντας μια ανεξαρτησία στους υφελούμενους πτχ, μια αίσθηση νοικοκυριού. Ταυτόχρονα και στα νησιά, όπου λόγω των καθημερινών αφίξεων δεν είναι δυνατόν να διακοπεί η πρόβλεψη της σίτισης, παρέχεται partial cash.
- Η ΥΠ.Υ.Τ. σε συνεργασία με την Υπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε. για τους πρόσφυγες έχει καλύψει τις ανάγκες των K.Y.T. για το χειμώνα σε NFI's και το υλικό βρίσκεται στη διάθεση των Διοικητών/τριών των K.Y.T.

Εντοπισμός εινάλωτων

Κάθε γεοεπερχόμενος πτχ περνάει από διαδικασίες πρώτης υποδοχής. Γίνεται ιατρικός έλεγχος και ψυχοκοινωνικός έλεγχος. Οι ευάλωτοι εντοπίζονται και παραπέμπονται στις κατάλληλες διαδικασίες υποστήριξης και φροντίδας. Καταβάλλεται κάθε προσπάθεια για την άμεση παραπομπή σε κατάλληλες συνθήκες στέγασης στο μέτρο του δυνατού. Έχουν επίσης ολοκληρωθεί οι εκπαιδεύσεις για τα γένα πρότυπα εναλωτότητας, τα οποία έχουν πλέον μπει σε ειραρμογή στα KYT.

Πρόληψη και αντιμετώπιση σεξουαλικής ή έμφυλης βίας

Υπάρχει ισχυρός κρατικός μηχανισμός που εργάζεται αδιάλειπτα και απαρτίζεται από όλους τους αρμόδιους φορείς των Υπουργείων Υγείας, Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής, Υπουργείο Εσωτερικών και Υπουργείο Δικαιοσύνης. Κινούνται όλοι οι μηχανισμοί του κρίτου, όπως προβλέπεται, και υπάρχουν φορείς που ελέγχουν και προλαμβάνουν περιστατικά σεξουαλικής και έμφυλης βίας. Έχει υπογραφεί επίσης τριμερές μνημόνιο μεταξύ της ΥΠΥΤ, της ΓΓ Ισότητας και της Υπατης Αρμοστείας για τον εντοπισμό, την φροντίδα και την παραπομπή των περιστατικών έμφυλης ή σεξουαλικής βίας.

Στέγαση των πολιτών τρίτων γεωργών (πτγ) σε διαμερίσματα.

Πάγια τακτική της ελληνικής κυβέρνησης και του Υπουργείου μας είναι η μέριμνα για τη στέγαση των αιτούντων διεθνή προστασία σε διαμερίσματα μέσω των αντίστοιχων στεγαστικών προγραμμάτων. Αυτονόητα δίνεται ιδιαίτερη προσοχή και προτεραιότητα σε όσους ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες. Στεγαστικά προγράμματα τρέχουν σε όλα τα νησιά και την ενδοχώρα και αυτή τη στιγμή έχουν ενισχυθεί σημαντικά. Είναι σαφές, δμως, διότι με αμειωτες τις αφίξεις, μέχρι και τα τέλη Λεκέμβρη, αφίξεις που συνεπάγονται μια καθήλωση των αριθμών πτχ σε πολύ υψηλά επίπεδα, δεν είναι δυνατή η στέγαση όλων των πτχ σε διαμερίσματα. Επίσης, για την ανταπόκριση στις αιχμένες ανάγκες προστασίας που επιβάλλουν οι χειμερινές συνθήκες, έχουν μισθωθεί σε συνεργασία με τον ΔΟΜ ζενοδοχεία, για την προσωρινή φιλοξενία πτχ, οι οποίοι εν συνεχεία μεταφέρονται σε διαμερίσματα του accommodation scheme.

Αποτελεσματική λειτουργία της ΥΠΥΤ και των ΚΥΤ με ενίσχυση προσωπικού

Οι ελληνικές αρχές εργάζονται πάντοτε για την διασφάλιση αξιοπρεπών συνθηκών διαβίωσης των φιλοξενούμενου πληθυσμού. Έχουμε φροντίσει για την ενίσχυση των ΚΥΤ με το απαραίτητο προσωπικό: διοικητικό, ψυχοκοινωνικό, ιατρικό και πολλών άλλων ειδικοτήτων για την εύρυθμη καθημερινή λειτουργία τους.

Έχουν γίνει και εξακολουθούν να γίνονται οι απαραίτητες προσλήνεις. Τα ΚΥΤ είναι καλυμμένα με επαρκές προσωπικό όλων των ειδικοτήτων, όπως οι αναφερόμενοι ηλεκτρολόγοι, το προσωπικό καθαριότητας, το διοικητικό κ.α.

Η Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης ενισχύθηκε ήδη εντός του 2017 και συνεχίζομενα με προσωπικό. Προσελήφθησαν 243 συμβασιούχοι ορισμένου χρόνου, , οι οποίοι απασχολούνται σε δομές ευθύνης της ΥΠΥΤ (ΣΟΧ 2/2017). Για την ενίσχυση των δομών της ενδοχώρας έχουμε προσλάβει περι τους 100 νέους εργαζόμενους, οι οποίοι αναλαμβάνουν καθήκοντα στο τέλος του 2017 – πρώτες μέρες του 2018 (ΣΟΧ3/2017). Σε συνεργασία επίσης με διεθνείς φορεις (πχ EASO) διασφαλίζουμε την ενίσχυση της ικανότητας του προσωπικού μας με εκπαίδευσεις και τεχνική υποστήριξη.

Ιατρικές – ψυχοκοινωνικές υπηρεσίες

Από τον Αύγουστο του 2017, μέσω του προγράμματος PHILOS 1, το ΚΕΕΛΠΝΟ καλύπτει τις ανάγκες παροχής ιατρικών και ψυχοκοινωνικών υπηρεσιών, συγκεκριμένα τον ιατρικό έλεγχο και την πρωτοβάθμια ιατρική περίθαλψη, τον εντοπισμό ενιακωτότητας και τον προσδιορισμό ηλικίας, την εκτίμηση ψυχικής υγείας και τη λήψη κοινωνικού ιστορικού, την ψυχοκοινωνική υποστήριξη όπου απαιτείται και την επίβλεψη των εν γένει συνθηκών υγεινής σε όλους τους χώρους των δομών. Επιπλέον προσλήνεις έχουν γίνει και μέσω των προγραμμάτων κοινωφελούς εργασίας του ΟΑΕΔ, οι οποίες αφορούν ειδικότητες ψυχολόγων και κοινωνικός λειτουργών.

ΚΥΤ	Γιατροί	Νοσοκ.	Ψυχ.	Κοιν.Λειτ.	Διαπολ. Μεσολαβ.	Επιδημ.	Επισκ. Υγείας	Σύνολο
Λέσβος	9	14	6	15	4	1	1	50
Χίος	5	7	6	6	2	0	1	27
Σάμος	1	9	5	2	3	0	0	20
Λέρος	2	8	5	10	0	1	0	26
Κως	3	7	5	5	3	0	0	23
Σύνολο	20	45	27	38	12	2	2	146

Αποσυμφόρηση των νησιών του Ανατολικού Αιγαίου με τη μεταφορά προσφύγων και μεταναστών στην ενδοχώρα.

Οι μεταφορές των πτχ προς την ενδοχώρα είναι συνεχίζομενες καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Από τα μέσα Οκτωβρίου, με τη μέριμνα του επερχόμενου χειμώνα, οι μετακινήσεις αυτές εντάθηκαν, αλλά παράλληλα οι αφίξεις συνεχίστηκαν με αμείωτους ρυθμούς. Μετακινήσαμε από 16/10 συνολικά 7,189 ενώ είγαμε άφιξη 6,774 ατάμον. Μια συγκεντρωτική εικόνα:

Μήνας	Αφίξεις	Άναχωρήσεις
Σεπτέμβριος	4,717	1,732
Οκτώβριος	4,095	2,822
Νοέμβριος	3,291	2,479
Δεκέμβριος	1,738 (μέχρι 20/12)	3,204 (μέχρι 19/12)
Σύνολο νησιών	13,841	10,237

Ενόψει των χειμώνα και κατόπιν επινεύλημμάνιν συναντήσεων με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και των κυριότερων Διεθνείς Οργανισμούς (ΥΑ & ΔΟΜ) προχωρήσαμε εκ νέου σε εντατική πρωταρχεία αποσυμφόρησης και μεταφοράς προς την ενδοχώρα. Για το σκοπό αυτό αυξήθηκαν οι θέσεις στο στεγαστικό, μισθώθηκαν ξενοδοχεία, ασκήθηκε πίεση για ολοκλήρωση των απαραίτητων εργασιών δους εκκρεμούσαν στις δομές της ενδοχώρας και διατίθεται προσωπικά βράδια, συββατοκύριακα, αργίες.

Με την πλήρη κινητοποίηση των δινάμεων μας & τη συνεργασία των διεθνών οργανισμών, έχουμε μεταφέρει μόνο από τις 27/11 έως τα μέσα Δεκεμβρίου σχεδόν 4,000 πτχ από τα ΚΥΤ σε δομές, διαμερίσματα και ξενοδοχεία, ενώ οι μεταφορές συνεχίζονται και προς το 2018.

Αέσβος	2,082
Σάμος	431
Χίος	774
Λέρος	203
Κως	119
Φυλάκιο	316
Σύνολο	3,925

ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΑΛΛΟΔΑΙΩΝ ΚΑΙ ΑΝΙΘΑΓΕΝΩΝ

A. Σε επίπεδο Ε.Ε.

I. Νομοθετική δέσμη ασύλου

Από τα μέσα του 2016, έχει ξεκινήσει και βρίσκεται σε εξέλιξη η συζήτηση αναφορικά με τη δέσμη νομοθετικών προτάσεων για την αναθεώρηση της ενωσιακής νομοθεσίας περί ασύλου. Οι νομοθετικές αυτές προτάσεις αφορούν: 1) τις διαδικασίες χορήγησης και ανάκλησης του καθεστώτος διεθνούς προστασίας (πρόταση Κανονισμού που θα αντικαταστήσει την Οδηγία 2013/32/EU), 2) τις προϋποθέσεις αναγνώρισης των υπηκόων τρίτων χωρών ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας (πρόταση Κανονισμού που θα αντικαταστήσει την Οδηγία 2011/95/EU), 3) τις συνθήκες υποδοχής των αιτιούντων διεθνούς προστασίας (πρόταση Οδηγίας που θα αντικαταστήσει την Οδηγία 2013/33/EU), 4) τη θέσπιση κριτηρίων και μηχανισμών για τον καθορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο να εξετάσει μια αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας (πρόταση Κανονισμού «Διοικόνο IV» που θα αντικαταστήσει τον Κανονισμό Ε.Ε. 604/2013), 5) την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Ασύλου (πρόταση Κανονισμού για την αναθεώρηση του Καν. 439/2010 που ιδρύει το EASO), 6) τη θέσπιση ενός ενωσιακού προγράμματος επανεγκατάστασης (resettlement) (πρόταση Κανονισμού) και 7) την αναθεώρηση του Κανονισμού EUROCAC (πρόταση Κανονισμού που θα αντικαταστήσει τον Κανονισμό

Ε.Ε. 603/2013). Η πολιτική και νομοθετική διαδικασία κατά το 2017 επικεντρώθηκε στους εξής τομείς⁶:

- Στην αποφυγή μαζικών εισροών στα εξωτερικά σύνορά της ΕΕ
- Στην αντιμετώπιση των αιτιών εμφάνισης προσφυγικών ροών
- Στην επίλυση εσωτερικών αδιεξόδων που θέτουν σε διακινδύνευση την εξέλιξη των πολιτικών για το προσφυγικό-μεταναστευτικό.

Για περισσότερες λεπτομέρειες βλ. Ειδική Έκθεση ΕΕΔΑ Υπουργείου Εξωτερικών 2017⁷

2. Λοιπές νομοθετικές πράξεις

Εκτός από τις συζητήσεις για την αναμόρφωση του Κοινού Ευρωπαϊκού Συστήματος Ασύλου ΚΕΣΔ, μια σειρά άλλων νομοθετικών πράξεων σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις πολιτικές ασύλου έλαβαν χώρα σε ευρωπαϊκό επίπεδο κατά το 2017. Από τις πιο σημαντικές είναι οι εξής:

- 29/12/2017 αρ. C466/01: Κοινή Δήλωση σχετικά με τις νομοθετικές προτεραιότητες της ΕΕ για την περίοδο 2018-2019.
- 30/11/2017 αρ. C 408/8: Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 2ας Απριλίου 2014 σχετικά με την ενδιάμεση ανασκόπηση των προγράμματος της Στοκχόλμης (2013/20124) (2017/C 408/02).
- 24/11/2017 αρ. C399/11 : Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 2015 σχετικά με την προετοιμασία για την Παγκόσμια Ανθρωπιστική Διάσκεψη Κορυφής: προκλήσεις και ευκαιρίες για την ανθρωπιστική βοήθεια.
- 24/11/2017 Αρ. 2017/C399/19 ; Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2015 σχετικά με την Ετήσια Έκθεση του 2014 για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία στον κόσμο και την πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα αυτό.
- 09/11/2017 αρ. 2017/C378/19: Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 12ης Μαρτίου 2014 σχετικά με την έκθεση προόδου του 2013 για την Τουρκία.
- 09/11/2017 αρ. 2017/Ψ378/06: Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 11 Μαρτίου 2014 σχετικά με την εξάλειψη των βασικευτηρίων στον κόσμο. Το συγκεκριμένο ψήφισμα έχει ιδιαίτερη σημασία δύον αφορά την αρχή της μη επαναπροώθησης.
- 12/10/2017 αρ. C 342/27 : Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των περιφερειών "Μετανάστευση στη διαδρομή της κεντρικής Μεσογείου".
- 7/10/2017 αρ. L259/21: Σύσταση (ΕΕ) 2017/1803 της επιτροπής της 3ης Οκτωβρίου 2017 σχετικά με την προώθηση νομίμων οδών για τα άτομα που χρήζουν διεθνούς προστασίας.
- 22/09/2017 αρ. C 316/212: Μετανάστευση και πρόσφυγες στην Ευρώπη. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 10ης Σεπτεμβρίου 2015 σχετικά με τη μετανάστευση και τους πρόσφυγες στην Ευρώπη (2015/2833).
- 15/09/2017 αρ. C306/02: Ψήφισμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Το σχέδιο προϋπολογισμού της ΕΕ για το έτος 2018 (παρ.2,4,5).

⁶ <https://www.consilium.europa.eu/en/meetings/european-council/2017/12/14-15/>

⁷ http://www.nchr.gr/images/pdf/aihsies_ektheses/Ekthesi%20YPEX%202017.pdf

- 30/06/2017 αρ. C 207/95: Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Προς μια στρατηγική της ΕΕ για διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις».
- 24/03/2017 αρ. C 93/108: Η κατάσταση στη Συρία-Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 6ης Φεβρουαρίου 2014 σχετικά με την κατάσταση στη Συρία.

B. Σε εθνικό επίπεδο

Το 2017 αναφορικά με τις διαδικασίες ασύλου και την πρόσβαση σε πληροφορίες και νομικές συμβιβάσεις/εκτροπώηση (συμπεριλαμβανομένων των συνόρων και κατά τη διαδικασία ασύλου), παρέχονται υπηρεσίες διερμηνείας από το ΕΑΣΟ και τη ΜΕΤΑδραση (έως 31/12/2017)⁸. Σχετικά με τη διαδικασία του Δουβλίνου (συμπεριλαμβανομένων των αλλαγών στο: οργανωτικό πλαίσιο, συστήματα πληροφορικής, πρακτική ανάπτυξη και αναστολή μεταφορών σε επιλεγμένες χώρες, κράτηση στο πλαίσιο των διαδικασιών του Δουβλίνου), δεν έχουν παρουσιαστεί μεταβολές κατά το 2017, ενώ βρίσκεται υπό αναθεώρηση ο κανονισμός του Δουβλίνου. Όσον αφορά τις ειδικές διαδικασίες: διαδικασίες στα σύνορα, διαδικασίες σε ζώνες διέλευσης, ταχείς διαδικασίες, διαδικασίες παραδεκτού, διαδικασίες με προτεραιότητα ή οποιαδήποτε ειδική διαδικασία για επιλεγμένα περιστατικά, ιξακολουθούν να είναι σε εφαρμογή οι διατάξεις του Νόμου 4375/2016 (ΦΕΚ Α 51/13-04-2016): «Οργάνωση και λειτουργία Υπηρεσίας Ασύλου, Αρχής Προσφυγών, Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης σύσταση Γενικής Γραμματείας Υποδοχής, προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2013/32/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου «σχετικά με τις κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστυσίας (αναδιατύπωση)» (L 180-29/06/2013), διατάξεις για την εργασία δικαιούχων διεθνούς προστασίας και άλλες διατάξεις⁹.

Σε σχέση με την έννοια της ασφαλούς χώρας προέλευσης, ασφαλής τρίτη χώρα, ευρωπαϊκή ασφαλής τρίτη χώρα, πρώτη χώρα ασύλου (εισαγωγή της έννοιας, εφαρμογή της έννοιας στην πράξη, μέτρα για τη δημιουργία, την αναθεώρηση ή την εφαρμογή ενός καταλόγου ασφαλών χωρών), δεν υρίσκεται λίστα. Υπάρχουν ενδεικτικές οδηγίες από την UNHCR. Αναφορικά με την αίτηση επανεξέτασης/Δικαιοστική Αναθεώρηση (αλλαγές: στην οργάνωση της διαδικασίας, στις ακροάσεις, στις γραπτές διαδικασίες, στα χρονοδιαγράμματα, στη διαχείριση υποθέσεων, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης καθυστέρησης), η Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣτΕ) με τις 1237-8/2017 αποφάσισες της έκρινε σύμφωνη με το Σύνταγμα τη συμμετοχή δικαιοστικών λειτουργών Τικτικών Διοικητικών Δικαστηρίων (ΓΔΔ) στις Ανεξάρτητες Επιτροπές Προσφυγών, οι οποίες σύμφωνα με το άρθρο 4, παρ. 1 του νόμου 4375/2016 «είναι αρμόδιες για την εξέταση, τη λήψη και την έκδοση αποφάσεων επί των ενδικοφανών προσδονυγών κατά των αποφάσεων της Υπηρεσίας Ασύλου». Επιπλέον, βρίσκονται υπό συζήτηση αλλαγές στα μέλη και στον αριθμό των επιτροπών για να γίνει αποδοτικότερη η λειτουργία τους καθώς και η Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣτΕ) με την 2348/2017 απόφαση, γνωμοδότησε για την ασφαλή τρίτη χώρα αναφορικά με την Τουρκία για αιτούντα ασύλο από τη Συρία¹⁰.

Σχετικά με πληροφορίες σχετικά με τη Χώρα Κατιγορής (αλλαγές ή ενημερώσεις: στην οργάνωση, στη μεθοδολογία, στα προώντα, στις βάσεις δεδομένων, στις αποστολές διερεύνησης, στη συνεργασία μεταξύ Κρατών-Μελών, το Τμήμα Εκπαίδευσης, Διασφάλισης Ποιότητας και Τεκμηρίωσης/Υπηρεσίας Ασύλου, μεριμνά για την οργάνωση της εκπαίδευσης και διαρκούς επιμόρφωσης του προσωπικού της υπηρεσίας, για τη

⁸ metadrasi campaign

⁹ Ν.4375/2016

¹⁰ <https://www.lawspot.gr/nomika-nea/sto-olom-2348-2017-asfalis-triti-hora-i-toyrikia-gia-aitouonta-asylo-apo-ti-syria-analysi>

διασφάλιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών από τις Περιφερειακές Υπηρεσίες Ασύλου, καθώς και για την αξιολόγηση της ποιότητας των αποφάσεων διεθνούς προστασίας του Α' βαθμού. Αναζητά, συλλέγει, αξιολογεί και τηρεί πληροφορίες σχετικά με την πολιτική, κοινωνική και οικονομική κατάσταση στις χώρες προέλευσης των αιτούντων διεθνή προστασία και προς τούτο συνεργάζεται με άλλες αρμόδιες ελληνικές αρχές, αρχές της αλλοδαπής, ευρωπαϊκούς ή διεθνείς οργανισμούς, ιδίως στο πλαίσιο διεθνών συμφωνιών, συναρμόδιες αρχές Κρατών-Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και με την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Ασύλο. Μεριμνά για την ποιότητα των αποφάσεων διεθνούς προστασίας οι οποίες εκδίδονται καθ' όλη τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας εξέτασης των αιτήσεων διεθνούς προστασίας και τηρεί στατιστικά και άλλα στοιχεία των αποφάσεων διεθνούς προστασίας. Επίσης, η Υπηρεσία Ασύλου συμμετέχει σε επιτροπή της EASO Network για το Αφγανιστάν.

Σχετικά με τα έγγραφα διαμονής/εισδόμου που χορηγούνται σε δικαιούχους διεθνούς προστασίας (συμπεριλαμβανομένης της διάρκειας) δίδεται άδεια Διαμονής Ενιαίου Τύπου (ΑΔΕΤ) στους δικαιούχους διεθνούς προστασίας, και έγγραφο TDV. Τα ταξιδιωτικά έγγραφα (TDV) δίνονται στους δικαιούχους διεθνούς προστασίας που αιτούνται τη χιρήγησή τους από την Υπηρεσία Ασύλου. Η έκδοση των TDV γίνεται από την Ελληνική Αστυνομία. Όσον αφορά τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των δικαιούχων διεθνούς προστασίας όσον αφορά την οικογενειακή επανένωση, πρόσβαση στο σύστημα κοινωνικής πρόνοιας, πρόσβαση σε στέγαση, υγειονομική περίθαλψη, υπηκοότητα, εκπαίδευση, απισχύληση κλπ., αναφορικά με τη συμμετοχή των δικαιούχων διεθνούς προστασίας στην αγορά εγγυσίας¹¹ (Λρθρα 68-71), ο Νόμος 4375/2016 θεσπίζει την αυτόματη πρόσβαση στην αγορά εργασίας/απασχόληση μόλις οι αιτούντες λάβουν δελτίο αιτούντος άσυλο. Σχετικά με την οικογενειακή επανένωση ισχύει η Οδηγία 2003/86/ΕΚ του Συμβουλίου, της 22ας Σεπτεμβρίου 2003, σχετικά με το δικαίωμα οικογενειακής επανένωσης¹². Όσον αφορά την παροχή πληροφοριών σχετικά με τα έγγραφα διαμονής/εισδόμου που χορηγούνται στους δικαιούχους διεθνούς προστασίας (συμπεριλαμβανομένης της διάρκειας), τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που σχετίζονται με αυτό το καθεστώς, σε γλώσσα που κατανοούν ή ευλόγως υποτίθεται ότι κατανοούν, αυτές διαχέονται από το 2017 μέσω της νέας ιστοσελίδας της Υπηρεσίας Ασύλου. Επίσης, δικαιέμεται το εντημερωτικό φυλλάδιο της Υπηρεσίας Ασύλου το οποίο είναι μεταφρασμένο σε 18 γλώσσες, με τίτλο: Βισικές πληροφορίες για τους αιτούντες διεθνή προστασία στην Ελλάδα¹³, και το φυλλάδιο για ασυνόδευτους ανηλίκους 6 γλώσσες «Είμαι κάτιο από 18 και αναζητώ άσυλο στην Ελλάδα»¹⁴. Σχετικά με θεσμικές και οργανωτικές πτυχές, διαδικαστικούς κανόνες, λόγοι ανάκλησης, λήξης ή άρνησης ανανέωσης της διεθνούς προστασίας (συμπεριλαμβανομένης της παύσης, του αποκλεισμού, της ψευδούς δήλωσης και της παράλειψης γεγονότων και κινδύνων για την ασφάλεια ή την κοινότητα) συνέπειες της ανάκλησης, του τερματισμού ή της άρνησης ανανέωσης της διεθνούς προστασίας, γενικά, δεν υπήρχαν αλλαγές το 2017, και ισχύουν η Οδηγία για τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο

¹¹ Δικαιώματα Αιτούντων Άσυλο

¹² <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A32003L0085>

¹³ http://asylo.gov.gr/?page_id=159

¹⁴ http://asylo.gov.gr/?page_id=159

της παρεχόμενης προστασίας (2011/95/EU)¹⁵ και ο Νόμος 4375/2016 και ότι γίνεται ανάκληση διεθνούς προστασίας όταν υπάρχουν καινούργια δεδομένα για τη χώρα καταγωγής ή επιβαρυντικά στοιχεία και η ανάκληση διεθνούς προστασίας γίνεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 14 και 19 του Π.Δ. 141/2013. Αναφορικά με πολιτικές/μέτρα του 2017 που εφαρμόζονται σε συνεργασία με τρίτες χώρες και δραστηριότητες στο πλαίσιο της εξωτερικής διάστασης του ΚΕΣΑ (συμπεριλαμβανομένης της συμμετοχής σε δραστηριότητες δημιουργίας ικανοτήτων σε τρίτες χώρες, Προγράμματα Προστασίας Περιφερειακής Ανάπτυξης ή στοιχειώδη ποτε σχετικών δραστηριοτήτων στο πλαίσιο του Πλαισίου Σύμπραξης με τρίτες χώρες Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας), όπως για παράδειγμα, να εφοδιαστούν οι τρίτες χώρες πρώτου ασύλου με τα μέσα για τη διασφάλιση της προστασίας των προσφύγων και την καλύτερη διαχείριση των μικτών μεταναστευτικών ροών, συμπεριλαμβανομένης της ελληνικής νομοθεσίας για το ασύλο και των πλαισίων πολιτικής ασύλου – πραγματοποιήθηκαν Εκπαιδεύσεις μέσω της ΕΑΣΟ, έμφαση σε συνεργασίες με Λατικά Βαλκάνια, Υπηρεσία Ασύλου Αλβανίας, ΠΓΔΜ, Μαυροβούνιο. Επίσης, υλοποιήθηκε ανάπτυξη ικανοτήτων (Capacity Building), συμμετοχής σε δραστηριότητες δημιουργίας ικανοτήτων σε τρίτες χώρες και υλοποιήθηκαν εφαρμοστικά Πρωτόκολλα Επανεισδοχής μετά τη δήλωση ΕΕ-Τουρκίας.

Πιο αναλυτικά οι Νομοθετικές εξελίξεις ασύλου για το έτος του 2017, περιλαμβάνουν:

- Νόμος υπ' αριθμ. 4485/2017 που τροποποιεί το Ν. 4375/2016 (Α' 51), ως εξής: Η υποπαράγραφος α' της παρ. 1 του άρθρου 22 του Ν. 4375/2016 αντικαθίσταται ως ακολούθως: «1.α. Κατά παρέκκλιση των διατάξεων των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 28 του Π.Δ. 114/2010 (Α' 195), ο Γενικός Γραμματέας Δημόσιας Τάξης του Υπουργείου Εσωτερικών χορηγεί καθεστώς παραμονής για ανθρωπιστικούς λόγους σε αιτούντες διεθνή προστασία, οι οποίοι είναι κάτοχοι δελτίου αιτήσαντος σε ισχύ, των οποίων η αίτηση είχε υποβληθεί το αργότερο έως και τις 31/07/2012 και η εξέτασή της εκκρεμεί σε β' βαθμό, εκτός εάν συντρέχει κίνδυνος για την εθνική ασφάλεια ή για τη δημόσια τάξη, ιδίως λόγω τελεσίδικης κυαδίκης του αιτούντος για τη διάπραξη σοβαρού εγκλήματος»¹⁶. Το Άρθρο 97 ως τροποποιήση του Π.Δ. 167/2014 (Α' 252): Το πρώτο εδάφιο της υποπαραγράφου α' της παρ. 1 του άρθρου 7 του Π.Δ. 167/2014 (Α' 252) αντικαθίσταται ως ακολούθως: «1.α. Κατά παρέκκλιση των διατάξεων των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 14 του Π.Δ. 114/2010, η αποφανύμενη αρχή του σημείου 10' του άρθρου 2 του Π.Δ. 114/2010 διακόπτει, λόγω συσπήρησης ανάκλησης, τη διαδικασία εξέτασης των αιτημάτων διεθνούς προστασίας, τα οποία, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, έχουν απορριφθεί σε α' βαθμό και εκκρεμεί η εξέτασή τους σε β' βαθμό, ειδόσην ο αιτών δεν είχε εμφανισθεί για να ανανεώσει ή να παραλίβει το ειδικό δελτίο αιτήσαντος ασύλο αλλοδαπού μέχρι την 30ή Νοεμβρίου 2016»¹⁷.
- π.δ 122/17 ΦΕΚ 149 Α/ 10-10-17 : Οργανισμός Υπουργείου Μεταναστευτικής
- π.δ.119/17 ΦΕΚ 145 Α/02-10-17: Σύσταση στο Υπουργείο Εσωτερικών Γενικής Γραμματείας Συντονισμού θεμάτων Αλλοδαπών, Υπηκόων Τρίτων Χωρών και Παράτυπης Μετανάστευσης.
- Εγκύρως 14363/ΕΓΚ.13/17 :Εσαρμογή των διατάξεων της αρ. 58114/22.12.2016 απόφασης του Υπουργού Μεταναστευτικής Πολιτικής «Ανακαθορισμός αρμοδίων αρχών έκδοσης αδειών διαμονής που χορηγούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 19 του Ν. 4251/2014, όπως ισχύει Με την αριθ. 58114/22.12.2016 (4471 Β') απόφαση του Υπουργού Μεταναστευτικής Πολιτικής, η οποία εκδόθηκε βάσει της

¹⁵ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32011L0095&from=EN>

¹⁶ <http://asylo.gov.gr/wp-content/uploads/2017/08/%CE%A6%CE%95%CF%9A-%CE%91-114.pdf>

¹⁷ <http://asylo.gov.gr/wp-content/uploads/2017/08/%CE%A6%CE%95%CF%9A-%CE%91-114.pdf>

παρ.20 του άρθρου 136 του ν.4251/2014, η οποία προστέθηκε με την παρ.1 του άρθρου 120 του ν.4446/2016 (240 Α'), από τη Δευτέρα 3 Απριλίου 2017, μεταφέρεται η αρμοδιότητα έκδοσης των αδειών διαμονής, που χορηγούνται για εξαιρετικούς λόγους, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 19 του ν. 4251/2014, όπως αυτή αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 23 του άρθρου 8 του ν. 4332/2015 από τη Δ/νση Μεταναστευτικής Πολιτικής του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής, στις Υπηρεσίες Αλλοδαπών και Μετανάστευσης των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων. Η μεταφορά της αρμοδιότητας διενεργείται με σκοπό αφενός να μην είναι υποχρεωμένοι οι πολίτες τρίτων χωρών, που επιθυμούν να υπαχθούν στις εν λόγω διατάξεις, να μεταβκίνη στην Αθήνα προκειμένου να ζητήσουν να υπαχθούν στη ρύθμιση, ανετέρω να υπάρξει καταμερισμός των αιτήσεων σε πολλά σημεία υποδοχής και κατά συνέπεια να καταστεί δυνατή η ταχύτερη εξέταση των φακέλων.

Οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας με άδειες διαμονής (αναγνώριση προσφυγικής ιδιότητας, επικουρική προστασία, άδειες διαμονής για ανθρωπιστικούς λόγους) έχουν δικαίωμα υποβολής αίτησης, εφόσον το δελτίο τους από την Υπηρεσία Ασύλου έχει λήξει, εκτός από την αίτηση άδειας διαμονής για εξαιρετικούς λόγους, καθώς σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 1 περ.γ του ν. 4251/2014, ο ν. 4251/2014, δεν έχει εφαρμογή «γ. Στους δικαιούχους διεθνούς προστασίας, καθώς και στους αιτούντες διεθνή προστασία, κατά την έννοια της Σύμβασης της Γενεύης του 1951 και σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.»

Τις Υπουργικές Αποφάσεις:

- Απόφαση αριθμ. οικ. 16654 (ΦΕΚ Β' – 3614 – 12/10/2017): Έναρξη λειτουργίας των Περιφερειακών Γραφείων Ασύλου Πειραιά και Αλίμου¹⁸.
- Απόφαση αριθμ. οικ. 14715 (ΦΕΚ Β' – 3370 – 27/09/2017): Ίδρυση Περιφερειακών Γραφείων Ασύλου στην περιφέρεια Αττικής¹⁹.
- Απόφαση αριθμ. οικ. 14720 (ΦΕΚ Β' – 3264 – 18/09/2017): Διάρκεια ισχύος δελτίον αιτούντων διεθνή προστασία²⁰.
- Απόφαση αριθμ. οικ. 12634 (ΦΕΚ Β' – 2476 – 19/07/2017): Έναρξη λειτουργίας του Περιφερειακού Γραφείου Λασύλου Κρήτης και καθορισμός αρμοδιοτήτων των Περιφερειακών Γραφείων Ασύλου Αττικής και Κρήτης²¹.
- Απόφαση αριθμ. οικ. 10624 (ΦΕΚ Β' – 2089 – 17/06/2017): Τροποποίηση του «Κανονισμού λειτουργίας Υπηρεσίας Ασύλου» (ΦΕΚ Β' 2034)²².
- Τήρηση Μητρέου Διερμηνέων στην Κεντρική Υπηρεσία Ασύλου. Ενό θα δημιουργηθεί κεντρικό μητρώο ΜΚΟ/διερμηνέων²³.
- Απόφαση αριθμ. οικ. 10464 (ΦΕΚ Β' – 1977 – 07/06/2017): Περιορισμός κυκλοφορίας των αιτούντων διεθνή προστασία²⁴.
- Αποφάσεις αριθμ. οικ. 9778 και 9807/2017 (ΦΕΚ Β' – 1936 – 02/06/2017): Έναρξη λειτουργίας Περιφερειακών Γραφείων Λασύλου. Καθορισμός αρμοδιοτήτων Περιφερειακών Γραφείων Ασύλου, Ίδρυση Αυτοτελών Κλιμακίων Ασύλου, Λρυμοδιότητες Αυτοτελών Κλιμακίων Ασύλου και Καθορισμός τόπου υπηρεσιακών σφραγίδων της Κεντρικής Υπηρεσίας Ασύλου, καθώς και των Περιφερειακών Υπηρεσιών της Υπηρεσίας Ασύλου²⁵.

¹⁸ Απόφαση αριθμ. οικ. 16654 (ΦΕΚ Β' – 3614 – 12.10.2017)

¹⁹ Απόφαση αριθμ. οικ. 14715 (ΦΕΚ Β' – 3370 – 27.09.2017)

²⁰ Απόφαση αριθμ. οικ. 14720 (ΦΕΚ Β' – 3264 – 18.09.2017)

²¹ Απόφαση αριθμ. οικ. 12634 (ΦΕΚ Β' – 2476 – 19.07.2017)

²² Απόφαση αριθμ. οικ. 10624 (ΦΕΚ Β' – 2089 – 17.06.2017)

²³ Απόφαση αριθμ. οικ. 10624 (ΦΕΚ Β' – 2089 – 17.06.2017)

²⁴ Απόφαση αριθμ. οικ. 10464 (ΦΕΚ Β' – 1977 – 07.06.2017)

²⁵ Αποφάσεις αριθμ. οικ. 9778 και 9807/2017 (ΦΕΚ Β' – 1936 – 02.06.2017)

- Απόφαση αριθμ. οικ. 4199/2017 (ΦΕΚ Β' -881 -16/03/2017): Έδραση Αυτοτελούς Κλιμακίου Ασύλου Εξέτασης Αιτήσειν Διεθνούς Προστασίας Υπηκόων Αλβανίας και Γεωργίας – Αρμοδιότητες Αυτοτελούν Κλιμακίου Ασύλου – Διάρκεια ισχύος δελτίων αιτούντων διεθνή προστασία²⁶.
- Απόφαση αριθμ. οικ. 2380/2017 (ΦΕΚ Β' – 393 – 10/02/2017): Διάρκεια ισχύος δελτίων αιτούντων διεθνή προστασία²⁷.
- ΚΥΑ- 8038/23/22-ΞΕ/17 ΦΕΚ 322 Β : Έδραση Προαναχωρητικού Κέντρου Κράτησης Κω και ΚΥΔ 8038/23/22-ΟΕ/17 4617 Β: παράταση λειτουργίας Προαναχωρητικού Κέντρου Κράτησης Κω

Αναφορικά με θεσμικές αλλαγές στον τομέα του ασύλου σε επίπεδο υπουργείου/οργανισμού/τομέα (συμπεριλαμβανομένων αλλαγών στην εντολή (mandate) τους, στη δημιουργία νέων οντοτήτων, στην εσωτερική αναδιάρθρωση και μεταβίβαση αρμοδιοτήτων), το 2017 ολοκληρώθηκαν, η εσωτερική δομή του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής (04/11/16), το οργανόγραμμα του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής (και των υπηρεσιών Ασύλου, Υποδοχής και Ταυτοποίησης και Αρχής Προσφυγών) (08/2017). Σχετικά με την αύξηση/μείωση του προσωπικού, δεν επήλθαν μεταβολές το 2017. Δημιουργήθηκε προκήρυξη στο ΑΣΕΠ το 2017 για 233 μόνιμους υπαλλήλους. Σχετικά με την αποτελεσματικότητα και την ποιότητα του εθνικού συστήματος ασύλου (πρόδηλη και καταπολέμηση αβάσιμων αιτήσεων, αξιολόγηση αξιοπιστίας²⁸, την εξακρίβωση της ταυτότητας, την εκτίμηση/εξακρίβωση της εθνικότητας, την ανίχνευση των προβληματισμών για την αστράλεια, την απάτη λόγω ηλικίας), συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών σχετικά με τα εργαλεία, των μηχανισμών και την κατάρτιση που παρέχεται στο προσωπικό, ισχύει ο Νόμος 4375/2016: «Οργάνωση και λειτουργία Υπηρεσίας Ασύλου, Αρχής Προσφυγών, Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης σύσταση Γενικής Γραμματείας Υποδοχής, προσαρμογή της Ελληνικής Νομιμετίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2013/32/EU του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου «σχετικά με τις κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του κινητού διεθνούς προστασίας (αναδιατύπωση)» (L 180-29/06/2013), διατάξεις για την εργασία δικαιοίχων διεθνούς προστασίας και άλλος διωτάξεις²⁹. Για την απάτη λόγω ηλικίας έχουν ξεκινήσει συζητήσεις και διαβούλεύσεις για τη δημιουργία ενός τυποποιημένου εργαλείου εξακρίβωσης της ανηλικότητας, (διαδικασία της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης που γινόταν από συνεργαζόμενες ΜΚΟ και πλέον διεξάγεται από το Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων (ΚΕΕΛΠΝΟ) του Υπουργείου Υγείας. Ακολούθησαν εκπαιδεύσεις από το ΚΕΕΛΠΝΟ επί της χρήσης του συγκεκριμένου εργαλείου. Όσον αφορά την ποιότητα του εθνικού συστήματος ασύλου (εσωτερικά μέτρα για τη βελτίωση της ποιότητας στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και τι περιεχόμενο των αποφάσεων που εκδίδονται, ίδιως με την έκδοση αποφάσεων, π.χ. τη δημιουργία κατευθυντήριων γραμμάν και οδηγιών, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών σχετικά με την κατάρτιση, τα εργαλεία και τους μηχανισμούς, στοιχείο ενδικτικό της ποιότητας των αποφάσεων του πρώτου βαθμού εξέτασης των αιτήσεων διεθνούς προστασίας απότελεί το γεγονός ότι οι αποφάσεις του πρώτου βαθμού παραμένουν ισχυρές και μετά από την εξέτασή τους σε δεύτερη βαθμό σε ποσοστό περίπου 80%. Σχετικά με την αποτελεσματικότητα της ελεξέργασίας (πρώτων) αιτήσεων και προσφυγών (πρώτης της ταχύτητας, μείωση του κόστους, χρήση νέας τεχνολογίας, παροχή εξειδικευμένης κατάρτισης) του εθνικού συστήματος ασύλου, κυμαίνεται το backlog αλλά ήταν και παραμένει διαχειρίσιμο. Σχετικά με προκλήσεις στο

²⁶ Απόφαση αριθμ. οικ. 4199/2017 (ΦΕΚ Β' -881 -16.03.2017)

²⁷ Απόφαση αριθμ. οικ. 2380/2017 (ΦΕΚ Β' – 393 – 10.02.2017).

²⁸ Σύμφωνα με το EASO, αξιολογείται η αξιοπιστία προκειμένου να διαπιστωθεί εάν οι δηλώσεις των αιτούντων που τεκμηρώνουν την αξιωσή είναι αληθείς υπό το πρίσμα άλλων περιστάσεων της υπόθεσης και άλλων αποδεικτικών μέσων.

²⁹ <http://asylo.gov.gr/wp-content/uploads/2016/05/N.4375.pdf>

εθνικό σύστημα ασύλου έχουν αποδειχθεί ιδιαίτερα δύσκολες (challenging) (βλ. AIDA Report³⁰) είναι η δύσκολη πρόσβαση των αιτούντων στο να καταγραφούν, να μεταβούν δηλαδή από την προ-καταγραφή στην καταγραφή, και έχουν υποβληθεί σε κριτική από τρίτους (κοινωνία των πολιτών, Τύπο, διεθνείς οργανώσεις) το ζήτημα με τον Τούρκο στρατιωτικό³¹, κριτική για τον χρόνο διεκπεραίωσης (νέο backlog), το πρόβλημα χρονικής καθυστέρησης με αιτούντες για οικογενειακή επανένταση όπως προβλέπεται στο Δουβλίνο III διότι καθυστερεί η μεταφορά. Η εσωμογή της Οδηγίας για την Υποδοχή αποτελεί πρόκληση καθώς ο αριθμός των επωφελούμενων-εξυπηρετούμενων υπερβαίνει τις δυνατότητες φιλοξενίας στα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης στα νησιά. Ο μεγάλος αριθμός των αιτημάτων ασύλου που αδηγεί σε μεγαλύτερης διάρκειας παραμονής στις Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης αποτελεί επίσης πρόκληση. Η έλλειψη ιστρικών συγκεκριμένων ειδικοτήτων στα τοπικά νοσοκομεία στα νησιά δυσχερώνει σημαντικά την πλήρη ιατρική κάλυψη και αντιμετώπιση αναγκών είναι επίσης πρόκληση. Ενέργειες που πινακιλαμβάνονται σχετικά με την αντιμετώπιση αυτών των δυσκολιών είναι η Βελτίωση πρόσβασης και η χρήση Skype. Σχετικά με τον μηχανισμό μετεγκατάστασης³² εντός της ΕΕ στο πλαίσιο εφαρμογής των Αποφάσεων (ΕΕ) 2015/1523 (12/09/2015) και (ΕΕ) 2015/1601 (22/09/2015) του Συμβουλίου για τη θέσπιση προσωρινών μέτρων στον τομέα της διεθνούς προστασίας υπέρ της Ελλάδας και της Ιταλίας και υλοποίησης των δεσμώσεων που απορρέουν από τις ανωτέρω αποφάσεις, υλοποιήθηκε από την Αυτοτελές Κλιμάκιο Ασύλου της Υπηρεσία Ασύλου το πρόγραμμα μετεγκατάστασης που είχε έναρξη τον Οκτώβριο του 2015 και επίσημη λήξη την 26 Σεπτεμβρίου του 2017. Στο πλαίσιο της υλοποίησης των αυτέρω αποφάσεων περί μετεγκατάστασης από την έναρξη έως τη λήξη του προγράμματος μετεγκαταστάθηκαν³³ από την Ελλάδα στα Κράτη Μέλη Μετεγκατάστασης συνολικά 21.731 αιτούντες (βλ. και δεδομένα Υπηρεσίας Ασύλου³⁴). Σχετικά με τα προγράμματα επανένταξης και ανθρωπιστικής εισδοχής στα πλαίσια των προγράμμάτων επανεγκατάστασης της ΕΕ, επί του παρόντος, η Ελλάδα δε συμμετέχει σε κάποιο πρόγραμμα επανεγκατάστασης³⁵. Λαναφορικά με τον καθορισμό νέας εθνικής νομολογίας σχετικά με το άσυλο με σημαντικές συνέπειες πολιτικής αυτή αφορούσε την απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, η οποία δημοσιεύθηκε στις 22 Σεπτεμβρίου

³⁰ http://www.asylumineurope.org/sites/default/files/report-download/aida_pt_2017update.pdf (31/12/2017)

³¹ <http://www.kathimerini.gr/941373/gallery/epikairothta/elada/xorhighsh-asylo-ston-enan-apo-toys-otiko-toykostratlwtkoys-kai>

<http://www.kathimerini.gr/941418/article/epikairothta/politikh/antipara8esh-kyvernhtis---antipoliteyshs-me-fonto-to-asylo-ston-toyko-stratlwtko>

³² Μετεγκατάσταση: Η μεταφορά ατόμων που έχουν χαρακτηριστεί με το καθεστώς που ορίζεται στη Σύμβαση της Γενεύης του 1951 ή με επικυρική προστασία κατά την έννοια της οδηγίας 2011/95/ΕΕ από το Κράτος Μέλος της ΕΕ το σπούδα τους χορήγησε διεθνή προστασία σε άλλο Κράτος Μέλος της ΕΕ όπου θα τους χορηγήθηται παρόμοια προστασία, και τα πρόσωπα τα οποία έχουν υποβάλει αίτηση για διεθνή προστασία από το Κράτος Μέλος της ΕΕ το οποίο είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησής τους σε άλλο Κράτος Μέλος της ΕΕ όπου θα εξεταστούν οι αίτησεις τους για διεθνή προστασία. Στο πλαίσιο του συστήματος αντίδρασης έκτακτης ανάγκης της ΕΕ, η μετεγκατάσταση είναι η μεταφορά ενός αιτούντος που έχει σαφή ανάγκη διεθνούς προστασίας από το έδαφος του Κράτους Μέλους το σπούδα είχε αρχικά οριστεί υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησής του για διεθνή προστασία στο έδαφος του Κράτους Μέλους της μετεγκατάστασης. Μετά τη μεταφορά, το τελευταίο θα καταστεί το Κράτος Μέλος που είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης διεθνούς προστασίας (βλ. Άρθ. 2(ε) της Απόφασης του Συμβουλίου (ΕΕ) 2015/1523 και βλ. Άρθ. 2(ε) της Απόφασης του Συμβουλίου (ΕΕ) 2015/1601). (βλ. Γλωσσάριο του ΕΔΜ Ε5).

³³ Relocation closing event

³⁴ Relocation procedures

³⁵ Επανεγκατάσταση: Στο πλαίσιο της ΕΕ, η μεταφορά, κατόπιν αιτήματος της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες και με βάση την ανάγκη των για διεθνή προστασία, ενός υπηκόου τρίτης χώρας ή ανιθαγένεαύς, από τρίτη χώρα σε Κράτος Μέλος όπου του επιτρέπεται η διαμονή με ένα από τα ακόλουθα καθεστώτα. (i) καθεστώς πρόσφυγα κατά την έννοια του Άρθ. 2(δ) της Οδηγίας 2011/95/ΕΕ, ή (ii) καθεστώς που προσφέρει τα ίδια δικαιώματα και παροχές σύμφωνα με το εθνικό και ευρωπαϊκό δίκαιο με το καθεστώς του πρόσφυγα. (βλ. Γλωσσάριο του ΕΔΜ Ε5).

2017 (Αριθμός υποθέσεως 2347/2017) και αφορούσε τη συμμετοχή της EASO στην διαδικασία ασύλου, τη Συνταγματικότητα της σύνθεσης Επιτροπών ασύλου, την Τουρκία σε σχέση με το εάν είναι ασφαλής χώρα³⁶ και περιλαμβάνεται στην 445/2017 απόσαση του Τμήματος για την αξιολόγηση της σύνθεσης των Επιτροπών, και την 2348/2017η οποία αναφέρει την Απόφαση της Ολομέλειας³⁷.

Σύμφωνα με την Κοινή Δήλωση ΕΕ -Τουρκίας, όλοι οι νέοι παράτυποι μετανάστες που φθάνουν στα ελληνικά νησιά μέσω Τουρκίας μετά τις 20 Μαρτίου 2016 επιστρέφονται σε αυτήν, τηρουμένης της αρχής της μη επαναπροώθησης και κατόπιν ολοκλήρωσης της εξέτασης σε ατομική βάση των αιτήσεων παροχής διεθνούς προστασίας που τυχόν υποβάλλονται στη χώρα με αρνητικό αποτέλεσμα. Η Υπηρεσία Ασύλου αποτελεί την αρμόδια αρχή παραλαβής και εξέτασης σε πρώτο βαθμό των αιτήσεων αυτών, μετά από την έκφραση σχετικής επιθυμίας (βούλησης) από υπηκόους τρίτων χωρών ή ανιθαγενείς προς οποιαδήποτε δημόσια αρχή και σύμφωνα με όσα ορίζει η αναδιατυπωμένη Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου σχετικά με τις κοινές διαδικασίες χορήγησης και ανάκλησης των καθεστώτος διεθνούς προστασίας (2013/32/EU), όπως αυτή ενσωματώθηκε στο Ελληνικό Δίκαιο με το Νόμο 4375/2016. Η Υπηρεσία Ασύλου στο πλαίσιο υλοποίησης της Κοινής Δήλωσης εφαρμόζει ας διατάξεις του άρθρου 60 παρ.4 του Νόμου 4375/2016 («Διαδικασίες στα σύνορα»). Σύμφωνα με αυτές, σε περιπτώσεις αφίξεων που αφορούν μεγάλο αριθμό υπηκόων τρίτων χωρών ή ανιθαγενών οι οποίοι υποβάλλουν αιτήσεις διεθνούς προστασίας στα σύνορα ή ενόπιο παραπέμπονται σε Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης (Κ.Υ.Τ.) εφαρμόζεται ειδική κατ' εξαίρεση διαδικασία εξέτασης με συντετμημένες προθεσμίες διεκπεραίωσης. Για την ταχεία και αποτελεσματική εφαρμογή της διαδικασίας αυτής, η Υπηρεσία Ασύλου επικουρείται από προσωπικό και διερμηνείς που διατίθενται από το Ευρωπαϊκό Γραφείο Υποστήριξης για το Λαύριο (EASO), καθώς και από την Ελληνική Αστυνομία. Στα 5 νησιά με Κ.Υ.Τ. (Λέσβο, Χίο, Σάμο, Λέρο και Κιό) λειτουργούν Περιφερειακά Γραφεία και Κλιμάκια Ασύλου, με ημερομηνία ίδρυσης 15/10/2013, 29/02/2016, 14/01/2016, 11/03/2016 και 08/06/2016 αντίστοιχα. Στους αιτούντες διεθνή προστασία που εισήλθαν παράτυπα στα συγκεκριμένα νησιά μετά τις 20 Μαρτίου 2016 επιβάλλεται γεωγραφικός περιορισμός με αναγραφή στη δελτία που τους χορηγούνται, εκτός αν η εξέταση της υπόθεσής τους έχει ανατεθεί σε Περιφερειακή Υπηρεσία που βρίσκεται στην ηπειρωτική Ελλάδα. Η Υπηρεσία Ασύλου εφαρμόζει κοινές με το EASO τυποποιημένες οδηγίες για τη διαχείριση αιτήσεων που υποβάλλονται στο πλαίσιο της διαδικασίας των συνόρων, κατά την οποία εξετάζονται: 1) η εφαρμογή της έννοιας της Τουρκίας ως ασφαλούς τρίτης χώρας, 2) η πήρηση των προϋποθέσεων εξαίρεσης από την υπαγωγή στη συγκεκριμένη διαδικασία (ενάλιατοι αιτούντες και υποθέσεις οικογενειακής επανένιωσης στα πλαίσια του Κανονισμού Δουβλίνο), και 3) η ουσία της αίτησης διεθνούς προστασίας³⁸. Η Υπηρεσία Ασύλου, στα πλαίσια βελτιστοποίησης της διαχείρισης των αλλοδαπών που βρίσκονται στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου καθώς και της διαφάνειας, παρέχει ανά τακτά χρονικά διαστήματα δέδομένα στις εξής συναρμόδιες υπηρεσίες: Στη Μονάδα Επινεισδοχής του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας, στο Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης (ΔΟΜ), στην Υπατή Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσων γες, στην Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης (ΥΠ.Υ.Τ.), στο EASO και σε Φορείς και υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

5. Διαδικασία ασύλου

Κατά τα τέλη του 2016 η Υπηρεσία Ασύλου λειτουργούνσε σε 17 σημεία σε όλη τη χώρα (από πέντε το 2013), επτά Περιφερειακά Γραφεία Ασύλου (Αττικής, Θεσσαλονίκης, Θράκης, Ρόδου, Σάμου, Λέσβου και Πάτρας) και έντεκα Αυτοτελή Κλιμάκια Ασύλου

³⁶ <http://www.asylumineurope.org/reports/country/greece/asylum-procedure/safe-country-concepts/safe-third-country>

³⁷ <http://www.asylumineurope.org/news/04-10-2017/greece-ruling-council-state-asylum-procedure-post-eu-turkey-deal>

³⁸ [asylum procedures in the context of EU-Turkey Statement](http://www.asylumprocedures.in/the-context-of-EU-Turkey-Statement)

(Πειραιά, Αμνυδαλέζας Λαγκαδάς, Φυλακίου Β. Έβρου, Ξάνθης, Χίου, Λέρου, Κιθ., Κορίνθου, Κρήτης, Μετεγκατάστασης στον Άλιμο και Ταχείας Εξέτασης αιτήσεων διεύθυνος προστασίας στην Αττική), ενώ μέχρι 31.12.2017, λειτουργούσε σε 22 σημεία. Η Υπηρεσία δεν καταβάλλει μίσθιμα για κανένα ακίνητο στο οποίο στεγάζεται, έχοντας κατορθώσει να της παριχωρήθονταν γραφειακοί χώροι κυρίως από άλλους φορείς του δημοσίου, αλλά και από το EASO και σε μία περιπτώση οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών.

Η Υπηρεσία Ασύλου στελεχώνεται από πάνω από 600 άτομα, ενώ στο έργο της πην συνδράμουν η ΥΑ/ΟΗΕ και εμπειρογνόμονες των κρατών μελών της Ε.Ε. υπό την αιγίδα του EASO.

Η πρόσβαση στη διαδικασία διεθνούς προστασίας είναι ελεύθερη και δωρεάν. Η Υπηρεσία Ασύλου διανέμει στους αιτούντες ενημερωτικό φυλλάδιο σε 19 γλώσσες, στο οποίο περιέχονται δλες οι βασικές πληροφορίες αναφορικά με την ακολουθητέα διαδικασία. Οι πληροφορίες αυτές αναρτώνται και στον διαδικτυακό τόπο της Υπηρεσίας Ασύλου (www.asylo.gov.gr). Σε αλλοδαπούς ή ανιδαγενείς που βρίσκονται σε κέντρα κράτησης ή σημεία διέλευσης συνόρων, παρέχεται πληροφόρηση σχετικά με τη δινατότητα υποβολής αίτησης διεθνούς προστασίας, τόσο από την Υπηρεσία Ασύλου όσο και από εκπροσώπους του EASO. Πληροφόρηση των ενδιαφερομένων παρέχεται, επίσης, στο πλαίσιο της διαδικασίας μετεγκατάστασης, αλλά και σε όσους έχουν προκαταγραφεί και βρίσκονται σε διαδικασία ολοκλήρωσης της κατάθεσης του αιτήματός τους. Ήπειραπέρα, οι ενδιαφερόμενοι ενημερώνονται διαδικτυακά για την έκδοση της άδειας διαμονής ενιαίου τύπου και την έκδοση ταξιδιωτικού συγγράφου (TDV).

Παράλληλα με τη δινατότητα αυτοπρόσωπης παρουσίας στα ΠΓΑ και ΑΚΑ, προκειμένου να υποβληθεί αίτηση διεθνούς προστασίας, η Υπηρεσία Ασύλου παρέχει στους ενδιαφερόμενους τη δινατότητα απόδοσης ημερομηνίας καταγραφής αίτησης (ραντεβού) μέσω της διαδικτυακής εφαρμογής Skype (αφορά υποθέσεις που εξετάζονται με την κινητή διαδικασία, με τη διαδικασία ταχείας εξέτασης αιτημάτων και υποθέσεις μετεγκατάστασης).

Γενικά στατιστικά στοιχεία για το 2017 (θετικές, αρνητικές αποφάσεις, ποσοστό αναγνώρισης κλπ.):

Από την 1/1/2017 έως τις 31/12/2017 κατατέθηκαν συνολικά 58.642 αιτήσεις διεθνούς προστασίας, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 14,9 % ενώ το 2016 είχαν κατατεθεί 51.503 αιτήσεις.

Επί των συνόλου των 58.642 αιτήσεων διεθνούς προστασίας που κατατέθηκαν από 1/1/2017 έως 31.12.2017, οι 40.116 κατατέθηκαν από άνδρες, οι 18.526 κατατέθηκαν από γυναίκες και από το παραπάνω σύνολο, οι 2.460 ήταν αιτήσεις ασυνδέσμων ανηλίκων. Το μεγαλύτερο ποσοστό αιτήσεων Διεύθυνος Προστασίας ήταν το 2017 στη Λέσβο, σύνολο 11.949 Αιτήσεις, 20,4% με δεύτερη τοποθεσία την Αττική, 8.838 αιτήσεις, ποσοστό 15,07%.

Πρώτος βαθμός εξέτασης

α) Αποφάσεις έτους 2017 μετά από εξέταση επί της ουσίας

Το 2017 εκδόθηκαν συνολικά 22.488 αποφάσεις επί αιτήσεων διεύθυνος προστασίας που εξετάστηκαν επί της ουσίας από τον πρώτο βαθμό εξέτασης. Εξ αυτών οι 12.137 ήταν απορριπτικές, ενώ οι 10.351 αναγνώριζαν καθεστώς δικαιούχου διεθνούς προστασίας στους αιτούντες. Πιο αναλυτικά, εκ των 10.351 αποφάσεων που αναγνώριζαν καθεστώς δικαιούχου διεθνούς προστασίας στους αιτούντες, 9.306 αναγνώριζαν καθεστώς πρόσφυγα και 1.045 καθεστώς επικουρικής προστασίας στους αιτούντες.

Ποσοστό αναγνώρισης καθεστώτος διεύθυνος προστασίας

Το ποσοστό αναγνώρισης καθεστώτος διεύθυνος προστασίας μετά από επί της ουσίας εξέταση των αιτημάτων από τον πρώτο βαθμό ανήλθε στο 17,65%

β) Αποφάσεις 2017 μετά από εξέταση ως προς το παραδεκτό του αιτήματος, λόγω παραίτησης από το αίτημα ή λόγω συστηρήσης ανάκλησης

Επιπρόσθετα, το 2017 εκδόθηκαν από τον πρώτο βαθμό εξέτασης 12.137 απορριπτικές αποφάσεις ουσίας, 22.450 αποφάσεις απαραδέκτου επί αιτημάτων διεθνούς πριωτασίας και 6.676 αποφάσεις διωκοπής της εξέτασης αιτήματος ή παραίτησης από το αίτημα.

Στατιστικά στοιχεία 2017 για την ταχεία εξέταση αιτημάτων Σύρων:

Από την 1.1.2017-31.12.2017, υποβλήθηκαν συνολικά 16.398 αιτήματα διεθνούς προστασίας στο πλαίσιο της διαδικασίας ταχείας εξέτασης αιτημάτων Σύρων. Η Συρία είναι η πρώτη χώρα σε ποσοστό αναγνώρισης στη χώρα μας, 99,6%.

Στατιστικά στοιχεία 2017 για μετεγκατάσταση

Η Επταρεσία έχει καταγράψει 27.437 αιτήσεις απόμων που μπορούσαν να υπαχθούν στο πρόγραμμα της μετεγκατάστασης έως και τις 31 Δεκεμβρίου. Η Ελλάδα έχει 22.735 αποδοχές αιτημάτων μετεγκατάστασης από τα άλλα Κρήτη-Μέλη, ενώ εως 31/12/2017 21.726 είχαν επιτυχώς μετεγκατασταθεί.

Υπενθυμίζεται ότι συνολικά στην Ευρωπαϊκή Ένωση υποβλήθηκαν περίπου 700.000 αιτήσεις ασύλου, περίπου οι μισές σε σχέση με το 2016. Αντίθετα, στην Ελλάδα αυξήθηκε ο αριθμός των αιτήσεων ασύλου κατά 15 τοις εκατό, με αποτέλεσμα να έχει υποβληθεί το 8,5 τοις εκατό ύλων των αιτήσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, δηλαδή πέντε φορές περισσότερες αιτήσεις από αυτές που θεωρητικά της αναλογούν. Άλλωστε, η Ελλάδα, ήδη από το τέλος του προηγούμενου έτους, βρίσκεται στην πρώτη θέση όσον αφορά την αναλογία αιτούντων ασύλο και κατοίκων στη χώρα. Η δυσανάλογη αυτή ευθύνη έχει ως αποτέλεσμα τις αναπλφευκτες καθυστερήσεις που παρατηρούνται σε όλα τα στάδια της διαδικασίας ασύλου.